

2012. gada vasara

www.lu.lv

**Sociālantropoloģija,
kas paver apvāršņus**

**Citējamības
dinamika**

**Pētniecības gars
Ēģiptē**

**Stipendija,
lai studētu Kantu**

**Pie metālapstrādes
darbnīcas
muižkungu**

**Kultūras dzīves
dzinējspēks**

Sadarbība kā labākais konkurences veids

Latvijas Universitāte nākamajos desmit gados grib kļūt par vienu no vadošajiem zinātnes centriem Baltijas jūras reģionā – tā rakstīts LU stratēģijā. Savām mājās mēs esam čempioni – Latvijas augstskolu reitingā LU šogad kārtējo reizi ieņēma pirmo vietu. To apstiprina arī starptautisks vērtējums: URAP¹ ranžējumā, kurā no apm.

20 000 pasaules augstskolu atlasītas 2000 labākās, Hārvarda, protams, ir pirmajā vietā, taču LU atrodama 1571. pozīcijā, RTU – 1901. Diemžēl arī šai reitingā mūs apsteidz gan Tartu, gan Viļņas universitātes. Kāpēc tā, ko mēs darām nepareizi? Jā, mums pietrūkst gadu – Tartu un Viļņas universitātes ir krietni vecākas, bet

vai tas vien? Nevarētu teikt, ka mums nav naudas zinātnei – 2012. gada LU budžetā ir apm. 12 miljoni latu pētījumiem un vēl ap 3 miljoni latu doktorantu un maģistrantu atbalstam. 90% no šīs naudas ir Eiropas Savienības fondu atbalsts. Protams, arī Tartu un Viļņa saņem Eiropas naudu, arī viņiem ir ambīcijas. Acīmredzot, lai sasniegtu stratēģijas mērķus, LU jāatrod risinājumi, kā kompensēt gadus, kuru trūkst akadēmiskajai tradīcijai. Manuprāt, jādarbojas trīs virzienos.

Pirmkārt, LU jāpiesaista jauni, talantīgi un ārvastu pieredzi ieguvuši zinātnieki, cik iespējams, ļaujot atfistīt pašiem savus pētījumu virzienus.

Otrkārt, jāatbalsta kvalitāte, nevis kvantitāte. Viens oriģināls raksts vadošā pasaules žurnālā LU atpazīstamībai ir svarīgāks par 100 rakstiem vietējā izdevumā.

Treškārt, ir jābūt skaidrai organizācijas struktūrai. LU zinātniskie institūti struktūrvienības vai aģentūras statusā ir Universitātes misijai ne mazāk nozīmīgas sastāvdaļas par fakultātēm. Viens gan ir skaidrs – lēmumu pieņemšanā par

zinātnes tēmām jāiesaista arī sociālie partneri.

Labākā konkurences forma ar Tartu un Viļņas universitātēm ir sadarbība. LU, domājot par nākamā Eiropas Savienības finanšu plānošanas perioda projektiem, nepieciešama

- gudra specializācija zinātnes, tehnoloģiju izstrādes pārneses un inovāciju jomā,
- koordinēta un jauna infrastruktūra,
- mērķtiecīgas investīcijas uz zināšanām balstītas ekonomikas un inovāciju atbalstam.

Šos jautājumus paredzēts risināt Baltijas inovatīvās pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūras projekta ietvaros, kura idejas ir atbalstījušas visas trīs universitātes un kuru drīzumā izskatīs un, cerams, atbalstīs Latvijas Ministru kabinets.

Stāsta, ka zinātnieks esot kā vilks – viņu kājas baro. Arī vilkiem veiksmīgas medības labāk padodas barā.

LU zinātņu prorektors
Indriķis Muiznieks

¹ <http://www.urapcenter.org/2010/>

Latvijas Universitātes izdevums
Iznāk kopš 25.09.1922.

ISSN 1691-8185

Raiņa bulvāris 19-127, Rīga, LV-1586
Tālrunis: 67034329

E-pasts: info@lu.lv

<http://www.lu.lv/almamater>

Izdevumu sagatavojis:
LU Preses centrs
LU Akadēmiskais apgāds

Reģistrācijas apliecība nr. 535

© Latvijas Universitāte, 2012

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā
atsauce uz izdevumu obligāta

Atbildīgās par izdevumu:
Kitija Balcare, Ilona Vilcāne

Korespondenti:
Anete Bertholde, Andra Čudare, Ieva Lejasmeijere,
Jeļena Poļakova, Gita Siliņa, Jeļena Smelovam Dita
Tretjakova

Tulkojums angļu valodā:
Humanitāro zinātņu fakultātes profesionālā
maģistra studiju programmas «Rakstiskā
tulkošana» studente Ilga Mozule

Maketētāja: Ieva Tiltiņa

Fotogrāfs: Toms Grīnbergs

Korektore: Gita Bērziņa

Gita Siliņa

Pētnieks (ie)tvērumā 3

Dita Tretjakova

**Latvijas Universitātes publikācijas
cītējamības datubāzēs (2007–2011)** 7

Jeļena Smelova

Pasaules gala nebūs! 10

Jeļena Poļakova

Kurta Hāgena pirmā stipendiāte 14

Latvijas Universitātes dārgumi 16

Anete Bertholde

**Pirmais absolvents
Baltijas jūras reģiona studijās – Dins Merirands** 18

Ieva Lejasmeijere

**Metālapstrādes darbnīcas muižkungs
Juris Leitāns** 20

Andra Čudare

Visurgājējs Edīte 24

**Aktuāli notikumi Latvijas Universitātē
no 2012. gada marta līdz maijam** 28

**Studiju programmas Latvijas Universitātē
2012./2013. mācību gadā** 30

No kreisās: Agnese Cimdiņa un Ieva Raubiško. Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Pētnieks (ie)tvērumā

Saruna par zinātni, kas paver apvāršņus un raugās, kā cilvēkam dzīvot labāk

Gita SILIŅA

Stāsta Latvijas Universitātes sociālanthropoloģes Ieva Raubiško un Agnese Cimdiņa.

– Sociālanthropoloģija Latvijā ir jauna zinātne, taču abas pētnieces Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes paspārnē ražīgi strādā un lauž celmus, iedibinot tai savu vietu starp citām. Tālab jā-jautā – kas tā ir un kāds ir šīs zinātnes devums sabiedrībai? No kā veidojas brilles, caur kurām raugās sociālanthropologs? Kādu vietu tā ieņem starp citām zinātnēm, un ar kurām visciešāk sadarbojas?

Agnese Cimdiņa: – Sociālanthropoloģija ir zinātne par cilvēkiem. Analizējot cilvēku attiecības, rīcību un prakses, antropoloģija atspoguļo pasaules sociokulturālo daudzveidību. Varētu teikt, ka tā ir starpdisciplināra – gan sociāla, gan humanitāra zinātne. Sīkākā vienība, ko sociālanthropologs pēta, ir attiecības starp diviem cilvēkiem, proti, attiecības, kurās izpaužas sociālie aspekti, procesi. Sākotnēji antropoloģijas pamatfokuss tika vērsts uz tā dēvētajām tradicionālajām, eksotiskajām sabiedrībām vai attālajiem pasaules nostūriem, par kuriem

daudzi vēl nezināja. Mūsdienās antropologi sabiedrības procesu un cilvēku sociālo attiecību izpētei arvien vairāk pievēršas pašmāju sabiedrībās.

Ieva Raubiško: – Antropoloģijai attīstoties, īpaši tika uzsvērti dažādu sociālu institūtu, iezīmju un raksturlielumu salīdzināšana. Antropologi mēģināja parādīt un analizēt vispārcilvēcisku fenomenu izpausmes dažādās sabiedrībās. Antropologiem joprojām dalās domas par to, cik iespējams un vajadzīgs ir šāds salīdzinājums. Daži antropoloģijas metri to noliedza jau diezgan agri, pagājušā gadsimta 60. gados, tomēr citiem salīdzināšana vēl arvien liekas svarīga un nepieciešama. Tas tikai parāda, ka attiecības starp universālo un specifisko antropoloģijas zinātnē joprojām ir aktuālas. Mēs cenšamies attīstīt antropoloģiju kā nozīmīgu veidu, kādā pētīt akūtus sabiedriskus procesus, sociālpolitiskas norises – lietas, kas ir svarīgas mūsu sabiedrībā. Atgriežoties pie universālā un specifiskā, šejienes procesi, protams, nenotiek izolēti, tikai un vienīgi mūsu sabiedrībā. Tās ir arī atskaņas un ietekmes no visas pasaules – runa ir par globālo saikni.

A.C.: – Tā vietā, lai jautātu – «kas, kur, kad?», kas arī ir nozīmīgi, antropologs drīzāk jautātu – «kā un kāpēc?». Kāpēc cilvēki rīkojas un domā tā, kā viņi to dara? Uz šo jautājumu tiek

meklētas atbildes, padziļināti un niansēti analizējot dažādas ietekmes, motivācijas, priekšstatus, pasaules uztveri. Antropologs parasti neizvirza par ambīciju pateikt kaut ko vispārīnātu, piemēram, par visu Latvijas sabiedrību, visu Eiropas sabiedrību vai par visiem uzņēmējiem, zemniekiem. Viņš drīzāk mēģina sniegt padziļinātu ieskatu kādās konkrētās situācijās, procesos.

I.R.: – Caur detalizēto ieskatu var ļoti daudz secināt un vienlaikus iezīmēt arī vispārīgas tendences. Bet mēs parasti nesākam ar kādu striktu vispārīgu apgalvojumu, tas, mūsaprāt, būtu neadekvāti. Antropoloģija piedāvā ļoti daudzpusīgu un dziļu pieeju, smeloties arī no citām zinātnes nozarēm un veidojot dialogu ar tām. Piemēram, antropoloģijai ir daudz kopīga ar socioloģiju, īpaši ar tiem šīs nozares virzieniem, kas izmanto kvalitatīvās metodes. Taču antropoloģija nav tas pats, kas socioloģija. Pirmā no otrās joprojām atšķiras ar salīdzinoši šaurāku, norobežotāku pētījuma objektu, pat ja pētījuma tēma ir tikpat plaša, un ar pētnieciskā materiāla vākšanu ilgā, dziļā lauka darbā. Antropoloģijai ir daudz saskarsmes punktu ar vēsturi, īpaši ar sociālo vēsturi, cilvēkģeogrāfiju, psiholoģiju, lingvistiku. Daudz esam smēlušies arī no literatūrzinātnes, literatūras teorijas, esam reflektējuši par tā dēvētajām lielajām sociālajām teorijām, kas kaut kādā mērā ir ietekmējušas vai ikvienu humanitāro un sociālo zinātņu nozari.

A.C.: – Runājot, piemēram, par ekonomikas antropoloģiju, jāteic, ka daudzas no ekonomikas antropoloģijas teorijām ir veidojušās tieši akadēmiskā diskusijā ar ekonomikas nozares pārstāvjiem. Antropologs skatās vairāk uz kultūru, domājot arī par to, kā vispār definēt kultūru un sociālo procesu, attiecību ietekmi uz ekonomiskajām praksēm. Antropoloģija veido diskusijas ar citām nozarēm, un šajās diskusijās parādās antropoloģijas specifika. Protams, gan sociologs, gan antropologs, gan ekonomists var pētīt vienus un tos pašus jautājumus, bet pieejas būs atšķirīgas, redzējumi būs atšķirīgi. Un vēl atšķirīgais – metodoloģija. Līdzdalīgais novērojums (angliski – *participant observation*). Tikai caur niansētu novērojumu un savu līdzdalību, caur savu praksi un pieredzi var izprast aplūkojamā jautājuma būtību. Intervija drīzāk ir kā sekundāra metode, kā tāds *shortcut* – īsais pievedceļš, ar kura starpniecību var cerēt iegūt atbildi. Taču atbildes nereti neatspoguļo praksi, vai tās

pat nav iespējams sniegt. Drīzāk, novērojot un iesaistoties jomā, kas interesē, ir iespējams saprast, kas notiek. Protams, tas prasa laiku, līdz ar to kvalitatīvās metodes ir krietni laiktīlīgākas nekā kvantitatīvās, bet tas ir veids, kā antropologs cenšas atrast kopsakarības un izprast notiekošo.

I.R.: – Ilgstošs lauka darbs. Tiešām esot tur un runājot, vērojot un piedaloties. Runājot arī neformāli, intervējot. Darot visu ko, bet ilgstoši. Sabiedrības grupā – vietā, ko antropologs pēta.

– Pētnieciskajā un zinātniskajā darbā rit arī aktīvs darbs ar studentiem. Jūsu gadījumā – docēšana Kultūras un sociālās antropoloģijas bakalaura un maģistra programmu studentiem. Arī šeit ir virkne jautājumu. Pirmām kārtām – kopredzējums šajā laukā – kādi ir studenti? Cik ieinteresēti? Kāda ir viņu motivācija studēt sociālantropoloģiju? Un kādas ir pēdas, ko gatavojas atstāt šie studenti? Visbeidzot, pastāstiet, lūdzu, par perspektīvu, kas tiek piedāvāta sociālantropoloģijas studentiem!

A.C.: – Studentu interese par sociālo un kultūras antropoloģiju Latvijas Universitātē ir liela kopš 2009. gada, kad tika izveidota bakalaura un maģistra studiju programma. Nāk visdažādākie studenti. Daļa ir ar labu akadēmisku ievirzi. Nāk arī tādi, kuriem jau ir maģistra grāds – tas nozīmē, ka viņi nenāk pēc papīra. Nāk studenti no darba dzīves, kas ir studējuši senāk, bet tagad atkal vēlas mācīties. Šiem studentiem fokuss nav tik akadēmisks. Starp studentiem ir uzņēmēji un reklāmas nozares pārstāvji. Tas, kas mani visvairāk ir fascinējis – sākumā varbūt skeptiski, bet vēlāk pozitīvi –, ir tas, ka studenti nāk, lai antropoloģijas nozarē iegūtās zināšanas izmantotu savā darbā – vadot uzņēmumu, strādājot reklāmas aģentūrā, žurnālistikā, jurisprudencē, arhitekta darbā. Antropoloģijā viņi spēj saskatīt pievienoto vērtību tieši savai darbības jomai.

I.R.: – Runājot par perspektīvu, kas tiek piedāvāta studentiem, gribētu ambiciozi teikt – īpaši maģistrantūras

AGNESE CIMDIŅA

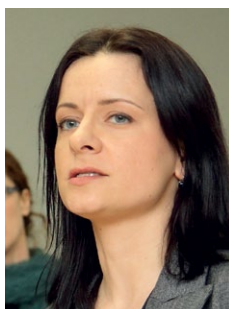
Antropoloģijas bakalaura, maģistra un doktora grādu ieguvusi Bergenas Universitātē Norvēģijā.

No 2004. līdz 2009. gada rudenim strādājusi par pētnieci un lektori Olesunnas augstskolā Norvēģijā.

Līdzdarbojusies antropoloģijas studiju programmu izveidē un realizācijā Latvijas Universitātē un Rīgas Stradiņa universitātē.

Galvenā specializācija: ekonomikas antropoloģija, biznesa antropoloģija un attīstības antropoloģija.

Pētniece projektā «Savs kaktiņš, savs stūrītis zemes – Latvijas lauku iedzīvotāju attīstības stratēģijas un kultūrvides pārmaiņas», pasniedzēja LU Humanitāro zinātņu fakultātes Antropoloģijas studiju katedrā.

IEVA RAUBIŠKO

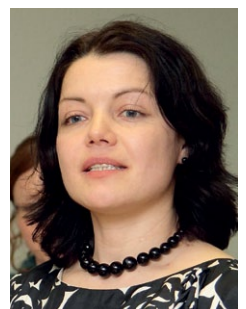
Antropoloģijas maģistra un doktora grādu ieguvusi Oksfordas Universitātē Lielbritānijā.

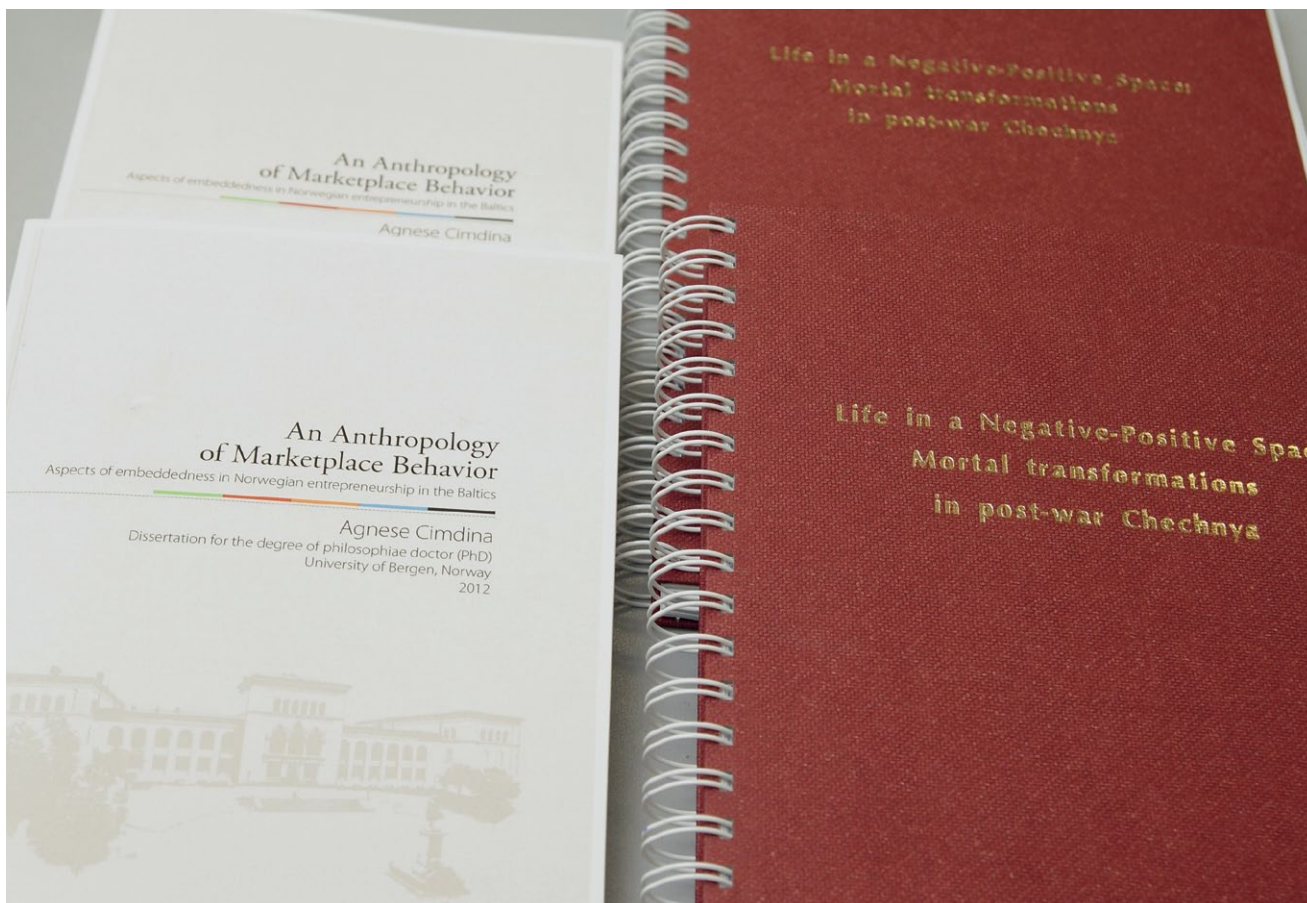
No 2005. līdz 2008. gadam strādājusi humānās palīdzības jomā un veikusi lauka pētījumu Krievijas Federācijas Ziemeļkaukāza republikās.

Līdzdarbojusies antropoloģijas studiju programmu izveidē un realizācijā Latvijas Universitātē un Rīgas Stradiņa universitātē.

Galvenā specializācija: morāles antropoloģija, valsts, varas un vardarbības antropoloģija.

Pētniece projektā «Savs kaktiņš, savs stūrītis zemes – Latvijas lauku iedzīvotāju attīstības stratēģijas un kultūrvides pārmaiņas», pasniedzēja LU Humanitāro zinātņu fakultātes Antropoloģijas studiju katedrā.

Pētnieces Agneses Cimdinas Bergenas Universitātē Norvēģijā aizstāvētā doktora disertācija «Uzņēmējdarbības antropoloģija. Iesakņofības izpausmes norvēģu uzņēmējdarbībā Baltijā» un pētnieces Ievas Raubiško Oksfordas Universitātē Lielbritānijā aizstāvētā doktora disertācija «Morāles pārmaiņas pēckara Čečenijā»

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

studentu gadījumā – top daļēji citi cilvēki! Kādā veidā? Pēc studiju pabeigšanas šajā programmā viņi tiešām citādāk skatās uz pasauli, nepieņemot lietas par pašsaprotamām. Paši studenti ir teikuši, ka veidojas cita pieeja dzīvei. Ja runājam par bakalaura programmas studentiem, ir gan prieks, gan sarūgtinājumi. Mani visvairāk priecē tādi studenti, kas sākotnēji nekādas īpašās sekmes un spējas neuzrāda, bet tad progresē. Un tas ir brīnišķīgi! Protams, ir arī tādi, kas atnāk tikai pēc bakalaura grāda un atsēž. Bet tas, ka antropoloģija paver apvēršņus un liek paskatīties citādāk gan uz sevi, gan uz apkārt notiekošo, vietām, sabiedrībām, nav noliedzams.

A.C.: – Antropoloģija ļoti attīsta analītisko un kritisko domāšanu. Arī toleranci pret sociokulturālo dažādību, šīs dažādības izpratni. Savā ziņā tās ir brilles vai pasaules redzējums, kas studiju procesā neizbēgami tiek iegūts. Un strādāts tiek ļoti daudz – studenti pat dažkārt piemin, ka par daudz. Bet mēs esam ļoti prasīgas un cenšamies šo latīņu turēt augstu – ir jāmacās kā minimums astoņas stundas dienā. Mācību process nenotiek tikai auditorijā, tās nav tikai lekcijas, tas ir arī darbs bibliotēkā, diskusijas, semināri, konsultācijas, lauka pētījumi, rakstu darbi – pilna laika studijas. Mūsu ambīcija ir, lai students, iegūstot šeit maģistra grādu antropoloģijā, varētu droši pretendēt uz doktorantūru jebkurā no Eiropas universitātēm. Lai viņa zināšanas atbilstu tam līmenim, kāds tur tiek prasīts. No vienas puses – tas, ka mācību literatūra ir angļu valodā, ir apgrūtinājums, bet no citas puses – ieguvums.

I.R.: – Bez dažām oriģinālgrāmatām un tulkojumiem antropoloģijā, piemēram, Agitas Lūses sastādītā rakstu krājuma «Cilvēks. Dzīve. Stāstījums» un šī pašas autore tulkotās Kliforda Ģirca grāmatas «Kultūru interpretācija», ir tikai viena mācību grāmata latviešu valodā, kuru ir iztulkojusi Agnese. [Runa ir par pasaulslavenā norvēģu antropologa Tomasa Hillanna Ēriksena darbu «Mazas vietas – lieli jautājumi. Ievads sociālantropoloģijā», kas Agneses Cimdinas tulkojumā nāca klajā 2010. gadā – G. S.]

A.C. Tā ir pirmā mācību grāmata latviešu valodā, kas domāta tieši sociālantropoloģijas studentiem. Tulkošana un grāmatas tapšana bija pašizliedzīgs, apjomīgs darbs – kopumā ap 530 lappušu, kas sniedz ieskatu visās sociālantropoloģijas pamatzpētes jomās: politikas, ekonomikas, radniecības, dzimtes, sociālās organizācijas, reliģijas, etnikuma, globālisma un citos jautājumos. Bija jāizstrādā arī terminoloģija latviešu valodā. Iedibinot, nostiprinot, attīstot jaunu nozari, ir ļoti daudz un atbildīgi jāstrādā. Bet tā ir arī privilēģija, kā norādījuši mani kolēģi Skandināvijā, būt klātesošam šajā procesā, vadīt to. Tur sociālantropoloģijas studiju programmas universitātēs ir jau kopš 20. gs. 50. gadu beigām.

I.R.: – Vēl joprojām cīnāmies ar terminu latviskošanu, jēdzienu pārņemšanu latviešu valodā.

A.C.: – Mēs strādājam, lai arī pie mums būtu Rietumeiropas vēsmas, piemēram, acinām vieslektoros no Anglijas,

ASV, Itālijas. Līdz ar to studentu apvārsnis tiek paplašināts pamatīgi un kvalitatīvi.

I.R.: – Temati, ar kuriem strādā studenti, ir ļoti interesanti. Maģistrantūrā, piemēram, kāda studente pēta vājredzīgu cilvēku pielāgošanos dzīvei. Tas ir ļoti interesanti. Viņa ir veikusi darbu gan Neredzīgo biedrības rehabilitācijas centrā, gan ārpus tā. Cita studente pēta sieviešu naratīvus par vardarbību. Vēl cita – attieksmi pret mežiem un mežu izmantošanu.

A.C.: – Piemēram, tiek pētītas trūcīgu cilvēku izdzīvošanas stratēģijas, kā izdzīvo trūcīga ģimene ar četriem bērniem. Tēmu ir daudz, un tās ir interesantas. Mēs pamatīgi strādājam ar studentu darbiem – rūpīgi lasām, komentējam kursa darbus un esejas. Nereti ir tā, ka students, nākdams tikko no vidusskolas (vai pat augstskolas) sola, nezina, kā jāizstrādā šie akadēmiskie darbi. Bet, lai rezultāts būtu kvalitatīvs, ir jāstrādā gan studentam, gan pasniedzējam.

– Darbs ar studentiem ir viens no Latvijā jauniedibinātās sociālantropoloģijas skolas virzieniem, savukārt cits un ne mazāk nozīmīgs ir darbs projektā «Savs kaktiņš, savs stūrītis zemes – Latvijas lauku iedzīvotāju attīstības stratēģijas un kultūrvides pārmaiņas», kas aizsācies jau 2010. gadā. Pētījuma aprakstā teikts, ka izpētes centrā ir cilvēks – aktivitātes, procesi, mijiedarbes ap cilvēku Latvijas laukos. Uzmanība vairāk pievērsta notikumiem tagadnē. Pastāstiet, lūdzu, par darbu šajā projektā!

I.R.: – Projektā strādā ne tikai antropologi – esam desmit dažādi pētnieki. Ir četri antropologi, politologs, valodnieks, literatūrzinātniece, kulturologs, vides pētniece. Projekts ir brīnišķīgs – mēs strādājam starpdisciplināri, viens no otra daudz ko smejamies. Piemēram, kolēģi no mums, antropologiem, aizgūst metodes. Mūsu pieeja ir tā pati, iepriekšminētā, proti – balstoties uz ilgstošu lauka darbu, pievēršamies cilvēkam, cilvēkiem laukos un mēģinām saprast, kas ar viņiem tagad notiek, kā viņi interpretē notiekošo un kā kopumā darbojas šajos, kā mēs sakām, objektīvi diezgan sarežģītajos, grūtajos apstākļos.

A.C.: – Ir grūti izprast cilvēku, neesot ar viņu ilgstoši kopā. Piemēram, zemnieks – viņš runā darbos, nevis pie galda. Mums interesē, kā šis lauku cilvēks darbojas, kā saimnieko, ko domā, kā izdzīvo, kā veido savas dzīves

No kreisās: Agnese Cimdiņa un Ieva Raubiško
Foto: Toms Grinbergs, LU Preses centrs

stratēģijas. Tikai braucot pie viņiem, runājot un esot viņu saimniecībās, ir iespēja viņus izprast. Sēžot istabā pie galda, sarunas dažkārt ir neveiklas un lēnas – nerit, bet, lai viņus saprastu, ir jāiet līdz kartupeļu laukā vai kūti mēslus mēzt vai pirtī pērt un tur jāuztver, jāvēro, jārunā, jāizprot. Caur darbiem cilvēku iepazīsti. Ja viņi paši par attīstību nerunā, mēs viņu attīstības stratēģijas vai izpratni par attīstību un labu dzīvi varam izprast caur viņu darbiem un ikdienas praksēm. Tur arī parādās viņu dzīves spēks, attieksme.

Katram projekta pētniekam interesē savi jautājumi. Es pievērsšos saimniekošanas praksei mazās, vidējās saimniecībās, kas ir gandrīz 90% no visām Latvijas saimniecībām. Kāpēc tās varētu dēvēt par veiksmīgām, neskatoties uz grūtībām? Tur dzimst bērni, dzīve savā ziņā kūsā, ir smaga, bet jēgpilna. Esmu apbraukājusi ļoti daudz saimniecības. Mēs nevaram aplūkot visu, bet varam skatīt šīs ikdienas dzīves prakses – nevis kā tās tiek plānotas no augšas, bet kā dzīvo paši cilvēki – izdzīvo, domā, dara. Tāpat kā savā doktora disertācijā par uzņēmējdarbības antropoloģiju, precīzāk, norvēģu uzņēmējdarbību Baltijā, pētot saimniekošanu Latvijas laukos, es cenšos parādīt, ka ne uzņēmējdarbība, ne saimnieciskā darbība nav nošķirama no sociokulturālās dzīves. Saimniecisko darbību nevar izprast atrauti no plašākas sociokulturālās un arī politiski ekonomiskās vides, no vērtībām, ideoloģijām, kultūrkonstruētiem priekšstatiem, kultūrsociālām pēctecībām un nozīmēm. Proti, sociokulturālā pasaule ir klātesoša jebkurā ekonomiskā darbībā – un to ir būtiski saskatīt un apzināties, cenšoties izprast notiekošo mūsu laukos.

I.R.: – Skatām arī to, kāpēc cilvēki nevar sasniegt labu dzīvi, vispirms jautājot, kas tiek saprasts ar labu dzīvi. Klāt nāk ļoti svarīgais sociālpolitiskais konteksts – lauku tukšošanās, aizbraukšana, pamestas mājas, ciemi, kuri beidz pastāvēt, bezdarbnieki un alkoholiķi. Šajā gadījumā pieņemums, ka cilvēkam jādarbojas radoši, un viņš varēs, aizvīzās otrā plānā. Es gribu parādīt, ka cilvēks ne vienmēr var varēt. Tajos apstākļos, kuros viņš ir. Un te nav runa par tādām kategorijām kā slinkums un neuzņēmība, ir strukturāli apstākļi, kas jāņem vērā. Ir liela daļa iedzīvotāju, kuros mēs varētu uzskatīt par lauku proletariātu – cilvēki, kuri agrāk ir strādājuši ražošanas uzņēmumos, kuru vairs nav. Ne visi var kļūt par saimniekiem – ne visiem ir zeme un māja. Ir cilvēki, kuri laukos dzīvo daudzdzīvokļu mājās vai pie kāda saimnieka un kurus varam dēvēt par darba ņēmējiem. Bet darba nav! Problēma, ko es cenšos apskatīt, ir daudz apspriests labu strādātāju, darbinieku trūkums. Caur laukos novērotajām dzīves praksēm mēģinu saprast, vai un kāpēc darbs ir pazudis – ne tikai kā vērtība, bet arī kā dzīves modelis. Vai ir nācis kāds cits dzīves modelis tā vietā?

A.C.: – Mēs strādājam arī pie tā, lai piedāvātu risinājumus – izstrādājam priekšlikumus dzīves uzlabošanai laukos. Top gan raksti, gan monogrāfijas, kā to prasa zinātniskais darbs, bet top arī ieteikumi politiķiem un pašvaldībām.

Conversation about science reveals new horizons and seeks a better life for man

Social anthropology is a new science in Latvia; however, there are two researchers, Agnese CIMDINA and Ieva RAUBIŠKO, working at the Faculty of Humanities of the University of Latvia diligently and fighting for their way up. A conversation about social anthropology, its contribution to the society and what forms the lens through which the social anthropology investigates things; as well as about what is the discipline's place and relationships among other helps reveal new horizons.

Latvijas Universitātes publikācijas citējamības datubāzēs (2007-2011)

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Dita TRETJAKOVA,
LU Bibliotēka

Sākot ar 2012. gadu, Latvijas Universitātē (LU) ir pieejamas divas nozīmīgākās citējamības datubāzes – Web of Science un Scopus, kas ļauj aplūkot LU personāla publikāciju un citējumu skaita dinamiku.

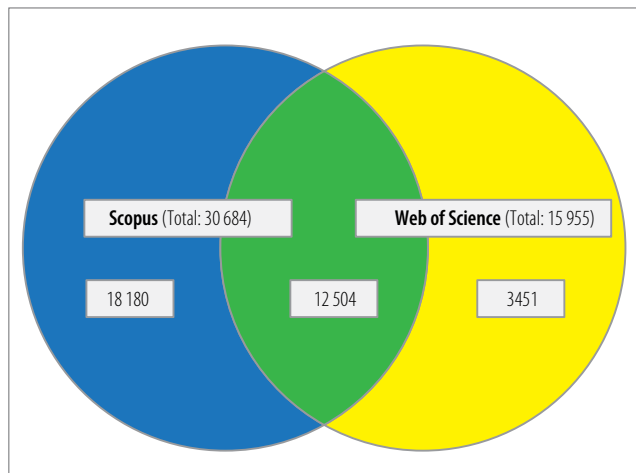
Publikāciju skaits citējamības datubāzēs ir viens no augstskolas kvalitātes un atpazīstamības rādītājiem. Publikācijas atrašanās citējamības datubāzē raksturo arī tās zinātnisko kvalitāti, savukārt citēšana tiek uzskatīta par publikācijas zinātniskā nozīmīguma rādītāju, un citējumi norāda uz autora ieguldījumu zinātnes nozares attīstībā. Šo jautājumu jau agrāk aplūkojusi LU docente Daina Pakalna (sk. rakstu «Bibliometrijas un vebometrijas lietojums augstskolu darbības novērtēšanā» rakstu krājumā «Informācija un sabiedrība» elektroniski: http://www.szf.lu.lv/files/petnieciba/Bibl_zin_nod/Informacija-un-sabiedriba_Nr1_2010.pdf).

Web of Science ir kompānijas Thomson Reuters pētniecības platformas ISI Web of Knowledge datubāze, ko var dēvēt par

pazīstamāko citējamības datubāzi. Tā nodrošina piekļuvi informācijai par publikācijām nozīmīgākajos zinātniskajos žurnālos un to citēšanu, kas ļauj izvērtēt publikāciju autoru zinātniskos sasniegumus. No 2004. gada kompānijas Thomson Reuters datubāzei Web of Science ir parādīties konkurents – Scopus datubāze. Scopus ir izdevniecības Elsevier daudznozaru zinātnisko publikāciju bibliogrāfiskās un citēšanas informācijas datubāze, kas tiek uzskatīta par lielāko citējamības datubāzi. Galvenās atšķirības starp Web of Science un Scopus datubāzēm ir tādas, ka Scopus ir pieejama pilnīga citēšanas informācija tikai par rakstiem, kas publicēti, sākot ar 1996. gadu (Web of Science – sākot ar 1900. gadu), kā arī Scopus datubāzē ir plašāk pārstāvēti Eiropas izdevēji. Citējamības datubāzu pētniecībai plašāk ir pievērsies Lokmans Meho (Lokman Meho, American University of Beirut).

Izmantojot tiešsaistes datubāzu salīdzināšanas rīku JISC-ADAT (pieejams: <http://www.jisc-adat.com/adat/home.pl>), iespējams gūt priekšstatu par abu minēto citējamības datubāžu žurnālu saturu. Datubāžu salīdzināšanas pamatā ir žurnālu nosaukumu un starptautisko seriālizdevumu standartnumuru (ISSN) salīdzināšana. Tiešsaistes datubāžu salīdzināšanas rīka

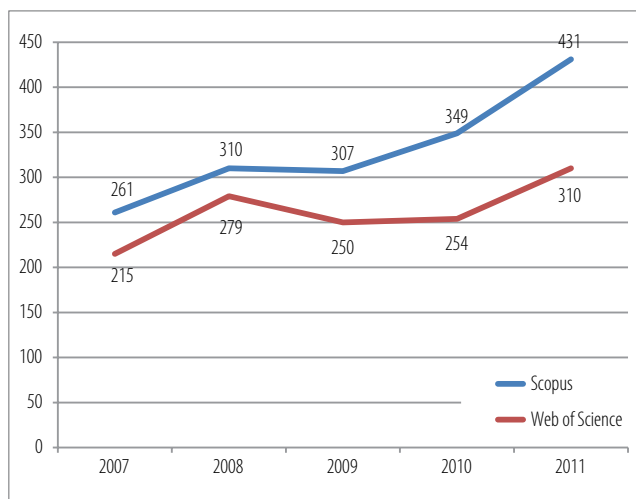
izveidotais grafiks redzams 1. attēlā. Grafika augšējā daļā norādīts kopējo nosaukumu skaits abās datubāzēs, taču vairāk nekā 12 tūkstoši nosaukumu abās datubāzēs pārklājas. Aplūkojot katrā datubāzē pieejamo unikālo nosaukumu skaitu, redzams, ka Scopus datubāzē to ir vairāk.

1. att. Rīka JISC-ADAT izveidotais datubāzu Scopus un Web of Science žurnālu salīdzinājums

LU publikāciju skaits

Lai salīdzinātu LU publikāciju skaitu citējamības datubāzēs pēdējos piecos gados, tika meklēta informācija abās datubāzēs, par atlases kritēriju izvēloties organizāciju – Latvijas Universitāti. Iegūtie dati aplūkojami 2. attēlā (visi rakstā izmantotie dati izgūti 27.04.2012.). Jāņem vērā, ka publikāciju skaits atspoguļo LU fakultāšu, LU zinātnisko institūtu, kā arī LU aģentūru – zinātnisko institūtu publikācijas.

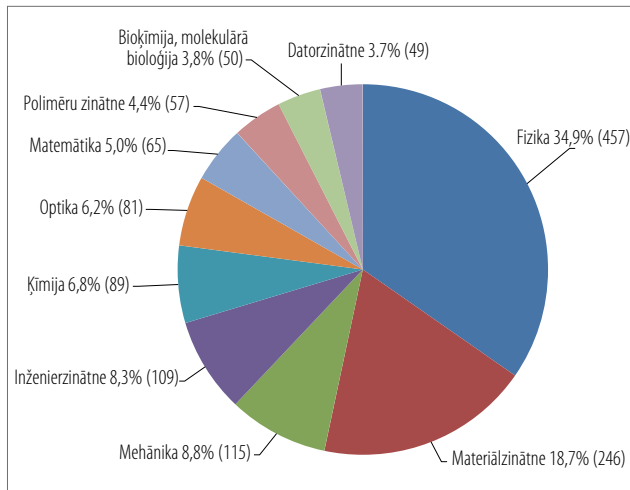
2. att. LU publikāciju skaits (2007–2011)

Kā redzams attēlā, publikāciju skaitam ir tendence pieaugt abās datubāzēs.

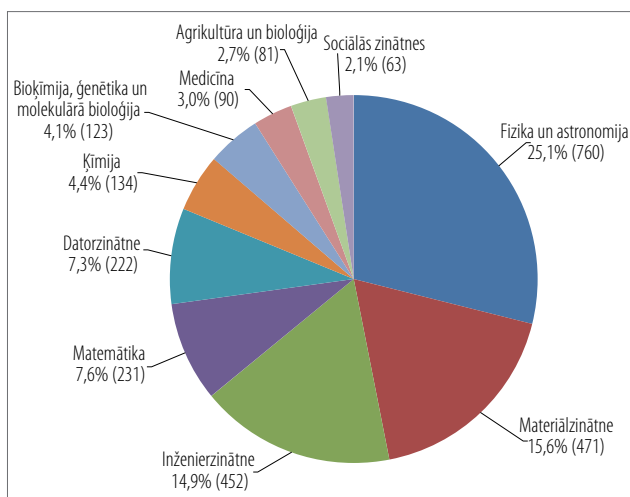
Publikāciju sadalījums pa nozarēm un institūcijām

Abās citējamības datubāzēs ir pieejamas nozaru kategorijas, kas tiek izmantotas publikāciju sadalījumam. Vērtējot iegūto rezultātu, jāņem vērā tas, ka viena publikācija nereti ietilpst vairākās nozarēs. 3. un 4. attēlā redzamas abās datubāzēs 10 plašāk pārstāvētās nozares LU publikācijās.

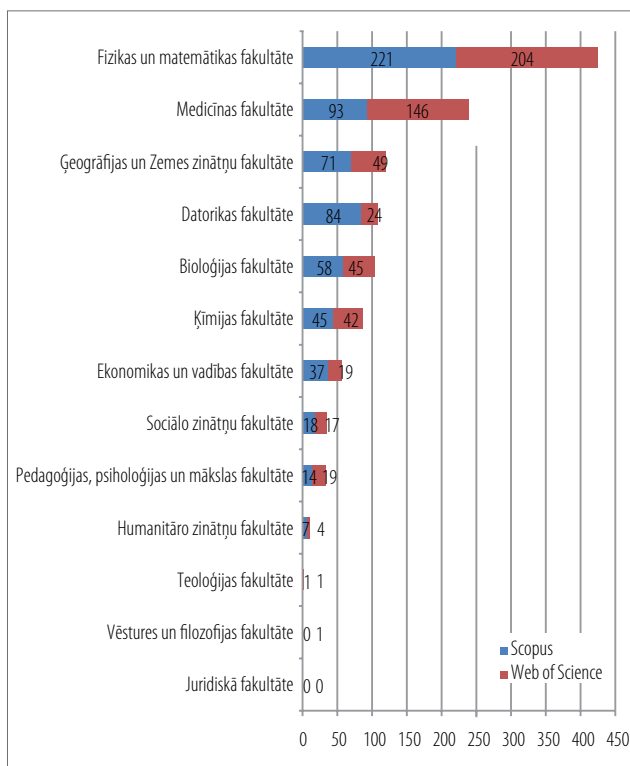
Lielākais LU publikāciju skaits ir dabaszinātnēs, jo īpaši fizikā, kas ir plašāk pārstāvētā nozare abās datubāzēs. Otrā vietā ieņem materiālzinātne, bet tālākais sadalījums nozarēs ir atšķirīgs.

3. att. 10 plašāk pārstāvētās nozares Web of Science datubāzē (2007–2011)

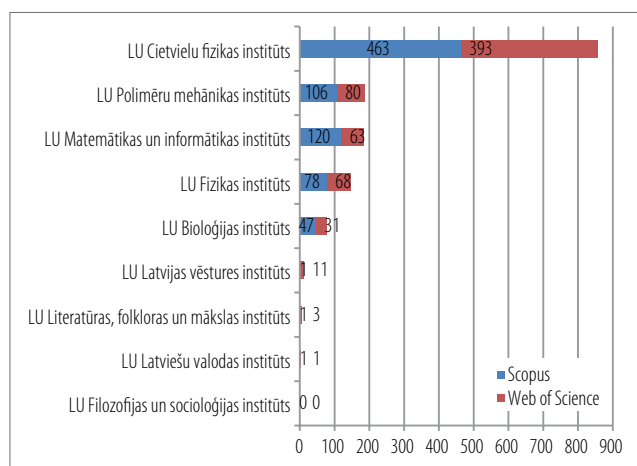
4. att. 10 plašāk pārstāvētās nozares Scopus datubāzē (2007–2011)

5. att. Publikāciju sadalījums pa LU fakultātēm (2007–2011)

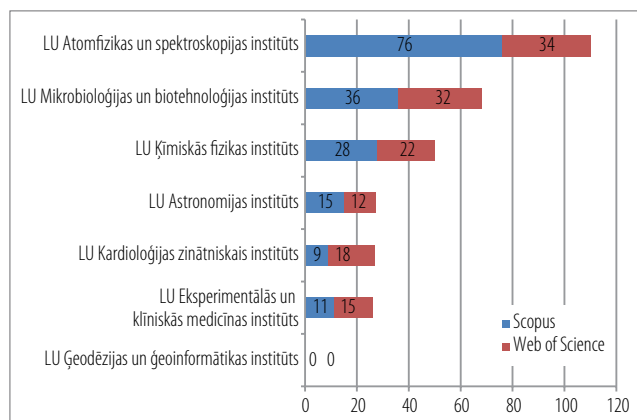
Tā kā LU struktūrā ietilpst ne tikai fakultātes, bet arī zinātniskie institūti un aģentūras – zinātniskie institūti, ir būtiski noskaidrot, kuru institūciju pārstāvju publikācijas vairāk indeksētas citējamības datubāzēs. Nevar iegūt pilnīgi precīzu publikāciju skaita sadalījumu pa institūcijām, jo jāņem vērā tas, ka bieži vienai publikācijai ir autori no vairākām institūcijām, turklāt viens autors var darboties vairākās institūcijās. Dažām publikācijām Scopus un Web of Science datubāzēs institūciju nevar identificēt, un ne vienmēr institūcija norādīta precīzi. Īpašs gadījums ir Humanitāro zinātņu fakultāte, kura izveidota 2010. gadā, apvienojot divas fakultātes, kā arī Datorikas fakultāte, kura dibināta 2009. gadā. Tomēr iegūtais rezultāts dod priekšstatu par publikāciju skaita sadalījumu pa institūcijām. Kā redzams 5. attēlā, pirmo vietu starp fakultātēm publikāciju skaita ziņā abās datubāzēs ieņem Fizikas un matemātikas fakultāte.

Analizējot LU aģentūru – zinātnisko institūtu publikācijas, redzams, ka dominē LU Cietvielu fizikas institūts (sk. 6. attēlu). Skaitliski tas pārsniedz arī LU Fizikas un matemātikas fakultātes publikāciju apjomu.

6. att. Publikāciju sadalījums pa LU aģentūrām – zinātniskajiem institūtiem (2007–2011)

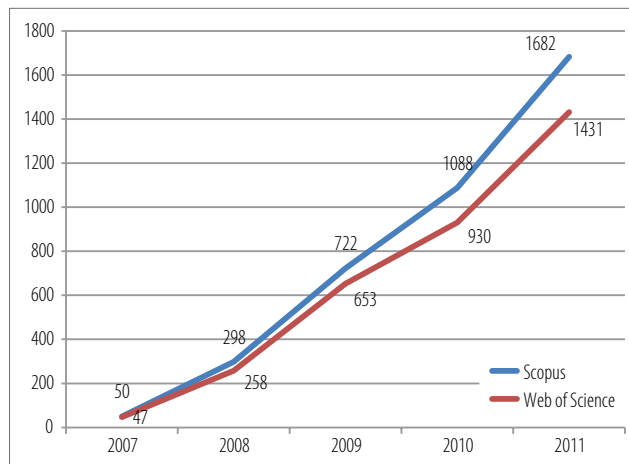
Kā redzams 7. attēlā, no LU zinātniskajiem institūtiem visvairāk publikāciju ir LU Atomfizikas un spektroskopijas institūtam, kam seko LU Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūts.

7. att. Publikāciju sadalījums pa LU zinātniskajiem institūtiem (2007–2011)

Saņemto citējumu skaits

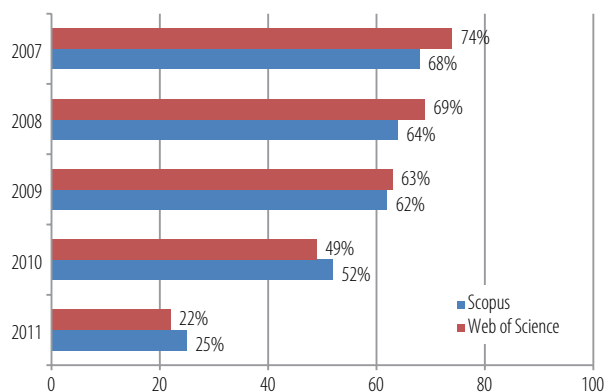
Aplūkojot datus par LU publikāciju citējamību, novērojama pozitīva tendence. 8. attēlā redzams saņemto citējumu skaits pa gadiem abās datubāzēs. 2007. gadā LU publikācijas ir saņēmušas ap 50 citējumiem katrā datubāzē, bet 2011. gadā šis skaits pārsniedz 1400 citējumus.

8. att. Saņemto citējumu skaita dinamika (2007–2011)

Citēto LU publikāciju skaits

Nozīmīgs rādītājs ir arī publikāciju skaits, kuras saņēmušas citējumus. 9. attēlā redzams, ka pēdējos gados izdotās publikācijas citētas mazāk nekā dažus gadus vecākas publikācijas. No 2011. gadā izdotajām publikācijām 22–25% ir citēti vismaz vienu reizi. Savukārt no 2007. gadā izdotajām publikācijām jau ir citēti ap 70%.

9. att. Citēto LU publikāciju skaits (2007–2011)

Nobeigumā varam secināt, ka LU publikāciju skaitam citējamības datubāzēs ir tendence pieaugt, tas novērojams abās aplūkotajās datubāzēs, turklāt publikācijām ir diezgan augsts citēšanas rādītājs. Jāņem vērā, ka informācija citējamības datubāzēs strauji mainās, jo abas datubāzes tiek regulāri atjauninātas. Uzmanība jāpievērš arī tam, ka publikācijas bieži ir indeksētas abās datubāzēs. Publikāciju skaits dabaszinātnēs ir lielāks nekā sociālajās un humanitārajās zinātnēs, līderpozīciju ieņem fizika un saistītās nozares. Tomēr, izvērtējot datus, jāņem vērā, ka ir nozares, kuras nevar vērtēt pēc publikāciju atspoguļojuma citējamības datubāzēs.

Publications of the University of Latvia in citation databases (2007-2011)

Number of publications by University of Latvia in citation databases tends to grow, that can be observed in both reviewed databases (Scopus and Web of Science). Publications also have quite high citation rate. Both databases regularly update information and it can change rapidly. Also into account should be taken that publications are often indexed in both databases. Number of publications in natural sciences is greater than in social sciences and humanities, leadership takes physics and related fields. However in evaluation of data should consider that there are science fields that cannot be judged by their coverage of publications in citation databases.

Profesors Valdis Segliņš LU Zinātnes kafējnīcas pasākumā
stāsta par darbu Ēģiptē

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Pasaules gala nebūs!

Jeļena SMELOVA

Profesors Valdis Segliņš strādā Latvijas Universitātē (LU) jau gandrīz 20 gadus, un pašlaik viņš ir LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes Lietišķās ģeoloģijas katedras vadītājs. Viņš ir autors bagātīgi ilustrētai grāmatai «Senās Ēģiptes rakstu dārgumi. No Piramīdu tekstiem līdz Mirušo grāmatai», kas nesen izdota LU Akadēmiskajā apgādā un saņēmusi «Zelta ābeles» balvu par izcilu kvalitāti un noformējumu. Grāmata piesaista ne tikai vizuāli, bet arī ar svaigu skatījumu uz Ēģiptes tēmu. Kamēr V. Segliņa pētniecības gars, pacietība un vēlme izzināt pasauli ir pietiekami stipra, mums nav jāuztraucas, ka trūks jaunu pētījumu ne tikai par Ēģipti, bet arī par daudzām citām tēmām.

Dzīvais vai nedzīvais?

Valdis Segliņš uzskata, ka senās kultūras un senie priekšstati vienmēr ir spējuši ieinteresēt un fascinēt jebkuru cilvēku. Arī viņam interese par Ēģipti un senajām kultūrām ir bijusi ļoti izteikta jau no skolas laikiem, un, kad izvēle svārstījās starp vēstures un ģeoloģijas studijām, viņš izšķīrās par labu ģeoloģijai:

«Es nejutos tik spēcīgs un tik zinošs cilvēkos, cik nedzīvajā dabā, tāpēc izvēlējos caur nedzīvās dabas studijām tiekties pie cilvēka izpratnes.»

Lai cik dīvaini tas neliktos, arī Ēģiptes kultūra un sociālā vide ir vēl apgūstamas, izzināmas un interpretējamās no dažādiem skatpunktiem, un šo izpēti var veikt, galvenokārt pamatojoties uz zināšanām par nedzīvo dabu – piemēram, materiālo kultūru, izejvielām, no kurām lietas izgatavotas. Tiek pētīts, kā cilvēki ir apguvuši noteiktas izejvielas, kā iekļāvuši tās saimnieciskajā apritē, kā tās apstrādājuši un kādus instrumentus izmantojuši. Šāda pētniecība prasa daudzus gadus, un paralēli tai tiek izprasts, kāpēc cilvēks ar to ir nodarbojies. Tāda veida pētījums var būt tik vispusīgs, ka galu galā rodas grāmata. Protams, nedrīkst aizmirst, ka tieši reliģiskā priekšstata sistēma kā augstāko zināšanu kopums ir visa priekšnosacījums. Grāmata savā ziņā fiksē šo materiālo priekšnosacījumu maiņu līdz ar reliģisko paradigmu maiņu, izsekojot šim procesam no pašiem senākajiem piramīdu tekstu avotiem līdz brīdim, kad Ēģiptes kultūra tika sagrauta. Īpaši akcentēti tekstu tulkojumi, meklējot atbildi uz jautājumu, kā šie reliģiskie priekšstati spēja likt cilvēkiem veltīt milzīgas pūles un ieguldīt enerģiju lielu tempļu un piramīdu būvniecībā.

Pētniecība

Ģeoloģijas un citu dabaszinātņu programmās studenti pētniecībā iesaistās jau no pirmā kursa. Tie ir lauka novērojumi, materiālu vākšana, to fiziskā apstrāde, sagatavošana un tālākā pētniecība. Tas viss ir mācību procesa neatņemama daļa, kas tiek nodrošināta visā studiju laikā. Protams, pētījumi galvenokārt notiek pašlaik aktuālās vai uz nākotni vērstās jomās, tomēr spektrs, kādā pētījumi tiek veikti, ir ārkārtīgi plašs. Tas dod iespēju studentam izvēlēties savu pētniecības jomu, kas ir ļoti būtisks lēmums. Latvijā nav ģeologu profesionālās izglītības, ir tikai akadēmiskā izglītība, līdz ar to plašākā pētniecības prakse notiek doktora studijās, jo tad ir iespēja iesaistīties projektos un strādāt arī ārpus Latvijas.

Miljons par ieejas biļeti

Jebkuru ģeoloģisko pētījumu realizācija parasti ir iespējama ar kādiem noteiktiem nosacījumiem un noteikumiem. Darbība vienmēr tiek regulēta, tai ir nepieciešamas noteiktas atļaujas. Pirms pētījuma ir jāiziet noteiktas pārbaudes – tā ir sarežģīta procedūra bez garantijas, ka atļauja tiks saņemta. To piešķir Ēģiptes Senlietu augstākā padome, kas detalizēti izskata nosacījumus, laikus un termiņus. Ieejas biļeti ir iespējams iegūt tikai kādas misijas ietvaros, tas ir ļoti dārgs un ļoti ilgs pasākums ar miljonu lielām izmaksām. Šādu misiju var neorganizēt pats, bet pievienoties kādai citai misijai. Latvijā Ēģipte, protams, nav prioritārais pētījumu virziens, tāpēc visbiežāk ieceres var realizēt tieši citu misiju sastāvā. Tas būtiski samazina arī izmaksas. Pirmo reizi pēckara vēsturē šādi pētījumi tika uzsākti tikai 2002. gadā – tie bija pētījumi Karnakā, kurus Latvijas pārstāvji varēja veikt, pateicoties attiecīgām tehnoloģijām un zināšanām.

Toreiz tika veikta Karnakas tempļa pilonu uzrakstu telpiskā skenēšana, ko līdz šim varēja darīt tikai fragmentāri – tas ir īpašs Latvijas sasniegums, ko pasaulē sāka izmantot tikai trīs gadus vēlāk. Turpmāk projektā tika iesaistīta arī LU studente Agnese Kukela, kura, pamatojoties uz iegūto pieredzi, pašlaik gatavo doktora disertāciju par būvniecībā izmantoto seno materiālu apzināšanu, pētīšanu un šādu pētījumu rezultātu izmantošanu pieminekļu restaurācijas plānošanā. Viņa cer izstrādāt jaunu metodoloģiju, kā, izmantojot pieejamās tehnoloģijas, veikt pētījumus un vērtējumus. Šīs metodes sniegtu iespēju pētīt objektus attāli, bet precīzi un pietiekami droši. Viens no mērķiem ir iespējami ierobežot destruktīvās metodes, fizisko fragmentu izņemšanu, pārvietošanu. Tas atvieglotu cita veida pētniecību, bet ir būtiski arī Ēģiptes gadījumā, jo, ņemot vērā politisko situāciju valstī, pētniecība ir ļoti ierobežota. No 11 vietām, kur ir piramīdu teksti, publiski un pētniecībai ir pieejama tikai viena. Atļaujas ir jāgaida gadiem ilgi, un, pat ja tās tiek saņemtas, pētījumu laikā tiek nodrošināta stingrā militārā kontrole un jebkuras darbības uzraudzība. Taču tāda objektu pieejamības ierobežošana nodrošina arī to, ka tie ilgāk saglabājas.

Teksts visu atceras

Piramīdu teksti ir ļoti gari – kopija veido ap 400 lappušu. Tajos ir ļoti daudz tiešu norāžu par procedūru veikšanu – gan par atribūtiķu, gan skaitāmpantiņiem, ko procedūras laikā atkārtu, gan apgērību utt. Tās ir ziņas, kuras savu lasītāju ir gaidījušas ļoti ilgi, jo uzreiz pēc apglabāšanas telpas tika aizmūrētas, lai nebūtu pieejamas laupītājiem, un pēc tam ilgus gadsimtus palikušas nepieejamas. Pēc būtības lasītājs šeit ir lieks, jo teksti ir pierakstīti dievu sarunas, nevis ziņas plašai sabiedrībai. Tās

Valdis Segliņš Sahāras plato ziemeļdaļā kopā ar pavadoni no Senatnes pieminekļu inspekcijas. Foto no V. Segliņa privātā arhīva

nav pamācības dzīvajiem, kā tas ir raksturīgi, piemēram, Tibetas vai Centrālamerikas reliģiskajiem rakstiem. Norādes, kā dzīvot un ko darīt, parādās tikai vēlāk, bet arī tās ir noformētas kā tēva vēstules dēlam, un tieši neviens nav uzrunāts. Ēģiptes kultūrā pastāvēja īpašas attiecības ar tekstu – tika uzskatīts, ka teksts visu atceras. Teksts arī lasa savu lasītāju, tas atceras un pat ietekmē to. Uz to arī attiecas stingrie reliģiskie priekšstati – ko vispār darīt ar tekstu, ko drīkst lasīt un kā to lasīt.

Populārā Mirušo grāmata

Mirušo kultūri ir zināmi vismaz jau no akmens laikmeta vidusposma – tie ir kultūri ar noteiktām darbībām, rituāliem, simboliku, cieņas izrādīšanu un piemiņas godināšanu. Senākās piezīmes par kultūri esamību var gūt no pastarpinātiem tekstiem un piezīmēm, un senākie rituālteksti nāk tieši no Ēģiptes. Mirušo grāmatā ir sīki aprakstītas būtiskas procedūras un rituālu nozīme un secība, mirušā pārbaudes un atkārtota verifikācija. Tā ir piramīdu tekstu daļa, kas meklējama tieši kapenēs zem piramīdām, savā ziņā tā būtu uzskatāma par senāko zinātni – ar savu teorētisko pamatojumu un pētniecības metodēm, kā arī noteiktām konsekvencēm.

Detalizētie procedūru apraksti pasaules kultūrā daudz plašāk parādās tikai jaunajos laikos. Šādas priekšstatu sistēmas par pasaules uzbūvi, par aizsaules dzīvi vai tās neesamību, par pārmantojamību un līdzīgiem elementiem interesē sabiedrību, un ik pa laikam kāda konkrēta sistēma īpaši uzplaukst un kļūst par modes lietu. Mūsdienās modē drīzāk ir austrumu reliģijas. Tieši popularitāte veicina pieejamību, attiecīgie teksti bieži tiek tulkoti, ne vienmēr veiksmīgi vai korekti; galvenās domas tiek interpretētas tā, lai tās būtu skaidras ikvienam, un tas var arī

deformēt saturu. Ikvienai attīstītai reliģijai vienmēr būs *light* versijas, savs bizness, savi gaišreģi – diemžēl no tā nevar izbēgt neviens senā pasaules reliģija: «Piemēram, pašlaik ir aktuālas pasaules gala prognozes, bet tie visi ir tikai un vienīgi mediju miņējumi, un neviens šo informāciju nav pārjautājis vēsturniekiem vai maiju kalendāra pētniekiem. Mums ir deformēta informācijas telpa, un arvien biežāk mēs paļaujamies uz interneta ziņu komentāriem vai tvitera replikām, nevis zinātnisko pieredzi.»

Protams, popularitāte sekmē tūrisma attīstību, un tas paredz informāciju masu lasītājam, kuram vajag atviegloto informācijas bloku, un tikai ierobežotam cilvēku skaitam interesē detaļas un padziļināta problēmas izpēte.

Lai pētītu, jāgrēko

Kā veidojušies mūsdienu mīti par Ēģiptes pārdabisko ietekmi? «Vide, kurā tiek veikti pētījumi, ziemeļniekiem ir ārkārtīgi netipiska jau klimatiski, tur ir citas cilvēku paražas un uzvedības un pieklājības normas – lai iejustos, ir vajadzīgs laiks. Tāpēc bieži vien šķiet, ka ir jūtamas arī savādas spēcīgas ietekmes. Tomēr tā drīzāk ir emocionālā kategorija,» jautāts par mistisko, paskaidro V. Segliņš. Attiecībā uz saturisko pusi ir būtiski atcerēties, ka Senās Ēģiptes kultūrai nav tiešo mantinieku. Arābu ciltīm, kas ienāca Ēģiptes teritorijā ap 5.–6. gs., tā ir pilnīgi cita kultūra, un viss, kas bijis Senajā Ēģiptē, tām ir pilnīgi svešs un nevajadzīgs. «Saskarsme sākas tikai tajā brīdī, kad iebraucēji ir gatavi par to maksāt – tad vietējie iedzīvotāji arī ir gatavi to izrādīt. Viņi neatpazīst to kā vērtību, līdz ar to ir grūti definēt, kam īsti tas viss vajadzīgs,» paradoksu skaidro V. Segliņš.

Viens no šādu mītu rašanās priekšnosacījumiem ir faktors, ka pētījumu veikšana vienmēr ir bijis ļoti dārgs prieks. Lai to

Valdis Segliņš ar grāmatu «Senās Ēģiptes rakstu dārgumi. No Piramīdu tekstiem līdz Mirušo grāmatai». Foto: LU Preses centrs

Valda Segliņa grāmata «Senās Ēģiptes rakstu dārgumi. No Piramīdu tekstiem līdz Mirušo grāmatai» saņēmusi «Zelta ābeles» balvu par izcilu kvalitāti un noformējumu. Foto: LU Preses centrs

nodrošinātu, nepieciešami fondu līdzekļi, līdz ar to vajadzīga masu interese, jāpievērš uzmanība kaut kam īpašam, kas ļautu celt sabiedrības interesi par paredzēto pētījumu. V. Segliņš atzīst, ka ēģiptoloģija diemžēl ir viena no tām nozarēm, kura ir spiesta grēkot, lai piesaistītu uzmanību un līdz ar to arī finansējumu. Tāpēc bieži vien skandalozie notikumi un atgadījumi, kas nonāk mediju telpā, ir profesionālu iniciēto baumu izplatīšanas kampaņu pamatā. Protams, informācijai ir ļoti attāls sakars ar realitāti, tomēr tā piesaista interesi, sponsorus un atbalstītājus. Un tas nav nekas jauns – tā tas ir bijis arī pirms gadsimta un diviem. Bet, ja nodala pētniecību no publiskās telpas, nav zināms neviens pētnieks, kas būtu nopietni cietis vai bijis savas izpētes telpas vai objekta ietekmēts. Protams, katru gadu ir vairāki sensacionāli notikumi, kas parādās tikai medijos – ka pasaule žūst vai pārkarsīs, vai applūdīs. Lai arī tie ir pārspilējumi un meli, bieži vien tas viss tiek izziņots noteiktu cēlu mērķu labā. Un tā nav tikai Ēģiptes, vēstures vai ģeoloģijas specifika.

Svarīgs ir dialogs

Par būtisku faktoru studijās V. Segliņš uzskata to, ka viņa lekcijas tiek piedāvātas ne tikai konkrētas fakultātes, bet arī citu Latvijas Universitātes fakultāšu studentiem, kā arī citu augstāko mācību iestāžu studentiem. «Mums ir jābūt atvērtiem, jākomunicē un jāsadarbojas savā starpā, tas ir būtisks nosacījums jebkāda veida attīstības nodrošināšanai,» apgalvo V. Segliņš. Kā piemēru viņš min sadarbību ar Mākslas akadēmijas studentiem grāmatas tapšanas sakarā.

No manuskripta līdz grāmatai

Ir muļķīgi iedomāties, ka autora darbs ar grāmatu beidzas līdz ar manuskripta nonākšanu izdevniecībā. Sadarbība ar Latvijas Universitātes Akadēmisko apgādu grāmatas tapšanas procesā aizņēma ievērojamu laiku un enerģiju. Jebkuram autoram šķiet, ka viņa ieguldītais darbs ir pabeigta vērtība ar noteiktu teksta struktūru un ilustrāciju skaitu – atliek tikai drukāt. Tomēr process nebūt nav beidzies. Šķēršļu ir ļoti daudz, jo priekšā vēl milzīgs darbs, kurā iesaistītas dažādas puses – autors, recenzenti, redaktors, maketētājs, izdevējs... Būtisks ir

fakts, ka LU apgāda redaktori ir kompetenti labot ne tikai stila un valodas kļūdas, bet arī izteiksmes formas, pat vietās, kur tas ietekmē saturu, un, orientējoties uz lasītāju auditoriju, piedāvā iespējamās versijas un citus skatījumus kā sadarbības partneri grāmatas tapšanā. «Senās Ēģiptes rakstu dārgumu» rediģēšana aizņēma pusgadu pacietīga ikdienas darba. Arī ilustrēšana neritēja gludi, jo izrādījās, ka speciāli grāmatai atlasītās fotogrāfijas nav derīgas poligrāfijai, līdz ar to nācās piesaistīt Mākslas akadēmijas studentus, kas skrupulozi apstrādāja katru attēlu, izveidojot tos no jauna un sagatavojot drukai. Daudz laika aizņēma arī profesionāla maketēšana, kas ieviesa savas korekcijas grāmatas struktūrā. Tā noritēja ciešā sadarbībā ar autoru un prasīja vēl gandrīz pusgadu. Liela nozīme ir arī tam, kā darbs tika organizēts, un, par spīti ierastajai vēlmei visu paveikt ar iespējami mazākiem ieguldījumiem, ietaupot uz papīra un drukas kvalitāti, izmēru un citiem parametriem, grāmata iznāca ļoti krāšņa. Rakstot par senām valstīm un kultūrām, ir jārēķinās ar sausu informāciju un skaitļiem, bet, lai piesaistītu vairāk lasītāju un izturētu aktualitāti laikā, ir jābalansē starp pieejamās informācijas daudzumu un robežu, kuru šķērsojot materiāls var kļūt garlaicīgs un neinteresants. Lai padarītu grāmatu pieejamāku, autors iesaka izvairīties no neierastiem svešvārdiem, nepārtrauktām atsaucēm uz citiem avotiem, un būtiski ir izveidot arī skaidrojošo vārdnīcu, jo daudzi šajā grāmatā lietotie termini līdz šim nav skaidroti latviešu valodā. Tikai iezējot cauri garajam tapšanas procesam, rodas grāmatas īstā vērtība.

There will be no end of the world

Professor Valdis Seglins has worked at the University of Latvia (UL) for 20 years, and at the moment he is the Head of the Applied Geology Department at the UL Faculty of Geography and Earth Sciences. He is also the author of an illustrated book «The Written Treasures of Ancient Egypt» («Senās Ēģiptes rakstu dārgumi»). The book, recently published by the UL Publishing house, covers various topics – from pyramid scripts to the Book of the Dead. This printed issue received «The Golden Apple-tree» award for the excellent quality and formatting. The book is not only visually attractive, but also provides a fresh outlook on Egypt. V. Seglins's inquisitive spirit, patience and wish to explore the world provide a guarantee that new research, not only on the topic of Egypt, but also on many other topics, will develop.

Kurta Hāgena pirmā stipendiāte

Jeļena POĻAKOVA

Pildot mecenāta Kurta Hāgena testamentāro gribu – lai ik gadu Latvijas Universitātes studenti varētu mācīties Vācijas augstskolās, Latvijas Universitātes Fonds divas reizes gadā aicina studentus pieteikties mecenāta Kurta Hāgena vārdā nosauktajai stipendijai un doties studēt uz Latvijas Universitātes sadarbības augstskolām Vācijā.

Kintiņa Auziņa, Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes Filozofijas maģistra studiju programmas 1. kursa studente, ir mecenāta Kurta Hāgena pirmā stipendiāte. Viņa aprīlī devās studēt uz Tībingenes Universitāti, lai pēc iespējas kvalitatīvāk un pilnīgāk iedziļinātos Imanuela Kanta studijās.

ESI LATVIJAS UNIVERSITĀTES
MAĢISTRANTŪRAS VAI DOKTORANTŪRAS STUDENTS?*

PIESAKIES
LATVIJAS UNIVERSITĀTES FONDA
KURTA HĀGENA
STIPENDIJAI
SEMESTRA STUDIJĀM
VĀCIJAS AUGSTSKOLĀS

STIPENDIJAS APMĒRS: 3 000 EIRO SEMESTRA STUDIJĀM

ON-LINE PIETEIKŠANĀS: WWW.FONDS.LV
NO 2011.GADA 31.MARTA LĪDZ 31.MAIJAM

LATVIJAS UNIVERSITĀTES
FONDS

RUDENS SEMESTRĪ – 8 STIPENDIJAS
*IZŅEMOT PĒDĒJĀ SEMESTRA STUDENTUS

Mecenāta Kurta Hāgena
pirmā stipendiāte Kintiņa Auziņa
Foto: Jeļena Poļakova

LATVIJAS UNIVERSITĀTES
FONDS

– Pastāsti, kā tu pieteicies šai stipendijai, kā izvēlējes universitāti, uz kuru doties?

– Savu bakalaura studiju noslēguma darbu pamatā izstrādāju Vācijā, Tībingenes Universitātē (*Eberhard Karls Universität Tübingen*), kurā vienu semestri pavadīju *Erasmus* apmaiņas programmas ietvaros, tāpēc bija skaidrs, ka pilnvērtīgāka maģistra darba izstrādei būtu vēlams vēlreiz doties uz šo universitāti.

Latvijas Universitātes mājaslapā pamanīju, ka ir izsludināta pieteikšanās mecenāta Kurta Hāgena stipendijai, kas dod iespēju studēt kādā no Vācijas universitātēm. Izlasīju, kādas prasības tiek izvirzītas pretendentiem, un nolēmu pieteikties.

– Kādas iespējas tev paver šī stipendija?

– Stipendija dod man iespēju dzīvot un studēt Vācijā, tā sedz visus finansālos izdevumus, kas saistīti ar kopmītni īri, transportu, studiju materiāliem, zinātniskās literatūras iegādi.

– Kā tu izdomāji studēt filozofiju?

– Skolas laikā man padevās daudzi mācību priekšmeti. Nekad nevarēju izcelt vienu īpašu jomu, kura man būtu īpaši tuva. Ja kaut kam pieķeros un ja priekšmetu pasniedza labs mācītājs, tad vienmēr viss izdevās. Tāpēc jautājums par studijām bija sarežģīts. Ko studēt? Zināju tikai vienu – noteikti došos uz Latvijas Universitāti.

Tieši vidusskolā, kaut arī ļoti vispārīgi, tika pasniegta filozofija kā mācību priekšmets. Sāku ar Platona dialogiem. Tie uzrunāja. Tas man bija kaut kas pavisam jauns – platoniskā domas virzība, uzvedinoši jautājumi, pretrunu uzrādīšana. Radās vēlme būt vidē, kurā runā, diskutē par šādiem tekstiem, jo sapratu, ka tajos slēpjas kas vairāk par to, ko spēju tajā laikā izlasīt un aptvert. Tāpēc nolēmu studēt filozofijas programmā. Tajā brīdī vēl nedomāju par tālākām karjeras iespējām, jo biju pārliecināta, ka šīs zināšanas noderēs ikvienā jomā un situācijā.

– Un kā ir tagad, vai uzskati ir mainījušies?

– Pamatā nav mainījušies. Tas, ka ieguvu šo stipendiju, kārtējo reizi apliecina, ka filozofija kā akadēmiska disciplīna tiek novērtēta.

– Kā un kāpēc tev radās interese tieši par Kanta studijām?

– Interese par Kantu vienkārši rodas, jo tas ir viens no domātājiem, uz kuru ļoti bieži atsaucas, par kuru diskutē ne tikai pie mums Latvijā, bet arī daudzās pasaules valstīs. Aktīva Kanta filozofijas pētniecība norisinās, protams, Vācijā, kā arī Amerikas Savienotajās Valstīs un citviet pasaulē. Šī filozofa aktualitāti nevar nepamanīt, studējot filozofiju. Tāpēc šī interese.

Tomēr, tā kā filozofija ir darbs ar tekstiem, ļoti būtisks nosacījums ir spēja strādāt ar tekstiem oriģinālvalodā. Vācu valodas zināšanas man ir, tomēr pirmos bakalaura studiju semestrus īsti neuzdrošinājos padziļināti ielūkoties Kanta tekstos, jo līdz Kantam filozofijas studijās jānonāk, sākot no antīkās filozofijas, cauri viduslaiku, renesanses filozofijai...

Pievērsties Kanta filozofijai mani pamudināja mans darba vadītājs profesors Igors Šuvajevs. No tā brīža sāku izstrādāt bakalaura studiju noslēguma darbu, un tagad jau ir aizsākts maģistra programmas noslēguma darbs.

– Kāpēc, tavuprāt, Kanta studijas pašlaik ir aktuālas?

– Šis ir jautājums, uz kuru atbilde var izvērsties ļoti plaša. Ir sastādīts 400 lappušu apjomīgs rakstu krājums «Kāpēc Kants šodien?» (*Warum Kant heute?*) Pieturēšos pie tēzes, ka šis filozofs raksta par lietām, kas ir bijušas aktuālas viņa laikā un savu nozīmību nav zaudējušas arī mūsdienās. Kanta filozofija cenšas

atbildēt uz jautājumiem: ko es varu zināt? kas man jādara? uz ko es drikstu cerēt? kas ir cilvēks?

Kants pievēršas jautājumiem par izzīni, tam, ko cilvēks kā galīga, ar prātu apveltīta būtne spēj vai nespēj izziņāt. Uz jautājumu – kas man jādara? – atbilde tiek sniegta Kanta pamatotās ētikas ietvaros. Kantam arī ir kas sakāms par gaumes spriedumu, estētiku. Uzskatāmi redzams, ka jautājumi ir visnotaļ aktuāli arī šodien.

– Kāda vide ir Tībingenes Universitātē?

– Tībingene ir viena no senajām Vācijas universitāšu pilsētām. Tur viss ir sakārtots atbilstoši studiju vajadzībām – brīnišķīga bibliotēka, teicami darbojas studentu serviss, ir augsta līmeņa mācītājspēki, bezmaksas iespējas apmeklēt dažādu līmeņu valodu kursus: vācu, angļu, krievu, spāņu, franču u. c.

Tāpat Universitāte piedāvā bezmaksas praktiskas ievirzes kursus: komunikācijas, izdevējdarbības, datorprogrammēšanas, sabiedrisko attiecību jomā un daudzās citās nozarēs. Šādi kursi ir ļoti apmeklēti un norit augstā līmenī. Viss kopumā rada labvēlīgu vidi studijām, tāpēc uz šo Universitāti apgūt pilna laika studijas dodas ne tikai daudz vācu, bet arī ārvalstu studentu.

Vācijā universitātēs nonāk tikai noteikta daļa skolēnu – tie, kuri ir absolvējuši ģimnāziju, turklāt diploma vidējam atzīmei ir jābūt gluži vai teicamai. Līdz ar to Vācijā ļoti liela uzmanība, kā arī līdzekļi tiek veltīti universitāšu kvalitātes un prestiža celšanai.

– Ko ir iespējams gūt, dodoties studēt uz citu valsti, kā šādas studijas var pilnveidot un attīstīt personību?

– Tā, pirmkārt, ir starptautiska pieredze: iespēja studēt svešvalodā, sazināties ar ārvalstu studentiem, mācītājspēkiem, iepazīt citas kultūras. Tas viss bagātina un padara skatījumu uz pasauli daudzkrāsaināku. Otrkārt, viss atkarīgs no tā, ko konkrētā ārvalstu universitāte spēj piedāvāt noteiktā disciplīnā, jo katrai universitātei ir savas prioritātes.

– Ko tu novēlētu studentiem, kas dodas apmaiņas studijās?

– Veiksmi un izdošanos. Tā ir nenovērtējama pieredze studiju laikā.

Tībingenes Universitāte. Foto no Kintijas Auziņas privātā arhīva

The first recipient of the Kurt Hagen's scholarship

The UL Foundation invites students twice a year to apply for the grant named in memory of Foundation Patron Kurt Hagen and go to study at the UL partner universities in Germany. Kitija Auzina, a 1st year student at the Master Study Programme of Philosophy (UL Faculty of History and Philosophy), is the first recipient of the Kurt Hagen's scholarship. She left in April for the University of Tübingen to dive into her studies of Immanuel Kant's work.

Latvijas Universitātes dārgumi

Līdzīgi kā citus gadus, arī šogad maija vidū Muzeju naktī Latvijas Universitātē notika pasākums «LU Māja». Tā laikā interesentiem bija iespēja iepazīties ar Latvijas Universitātes lielākajiem dārgumiem – 13 fakultātēm, bibliotēkām, studentu korporācijām, zinātnes vēsturi un tradīcijām, kā arī jaunākajiem sasniegumiem.
Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Pirmais absolvents Baltijas jūras reģiona studijās

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Dins Merirands

Anete BERTHOLDE

Dins Merirands ir Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijas Enerģētikas departamenta direktors. Viņam ir maģistra grāds tiesību zinātnē un arī Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes Baltijas jūras reģiona studijās – programmā, kuru Dins pirms četriem gadiem beidza kā šīs starpdisciplinārās studiju programmas pirmais absolvents. Šogad, kad Baltijas jūras reģiona studiju programma svin pirmo piecgadi, Dins dalās atmiņās par motivāciju mācīties, studiju laiku, kā arī par izlaidumu, kurā viņš vienīgais saņēma diplomu.

- Esat pirmais, kurš absolvējis Baltijas jūras reģiona studiju programmu, kas darbību sāka nesenajā 2005. gadā. Kāpēc izvēlējāties šīs studijas?
- Kādā interneta ziņu portālā ieraudzīju rakstu par šo programmu. Šķita interesanti, un radās sajūta, ka vajadzētu

uzzināt ko vairāk. Pēc tam, kad jau biju ievācis informāciju, aizgāju uz iestājekšāmenu.

– Studijas tikai angļu valodā nebidēja?

– Toreiz tas varbūt uztrauca nedaudz vairāk nekā tad, ja tas pats būtu jādara tagad. Līdz ar to domāju, ka šīs studijas četru semestru garumā ir viens no apstākļiem, kas manas angļu valodas zināšanas uzlaboja. Es nesaku, ka tas ir vienīgais iemesls, bet, ja piecas dienas nedēļā katru dienu ir lekcijas un semināri angļu valodā, tas nozīmē, ka arī jārūnā un jāraksta angļiski, un, protams, valodas prasmes uzlabojas.

– Kāds bija plāns, ko darīt pēc studiju beigšanas?

– Plāna nebija. Varbūt tas mani kaut kādā ziņā atšķīra no pārējiem kursa biedriem, kuriem bija, teiksim, plāns, ka viņi saņems šo diplomu un tajā brīdī viņiem tas palīdzēs karjerā. Tā kā manām studijām nebija saistības ar karjeru, tad nebija nekādu gaidu, ka tas varētu attīstīt karjeru vai kaut ko mainīt. Līdz ar to šīm studijām pievērsos vairāk kā vaļaspriekam. Ar

tādu attieksmi uz turieni gāju un apguvu visus priekšmetus – vienkārši lai uzzinātu kaut ko vairāk.

– **Pēc viena maģistra grāda iegūšanas ieguvāt arī grādu tiesību zinātnē.**

– Tobrīd es maģistrantūru Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē biju uz kādu laiciņu pametis. Maģistra grāda iegūšana Baltijas jūras reģiona studijās palīdzēja atsākt maģistra studijas arī Juridiskajā fakultātē, jo domāju: labi, vienu fakultāti esmu beidzis, vai tad otru arī nevaru pabeigt! Vēl jo vairāk, ja ir iesākts.

– **Studijās bija ļoti vispusīgi priekšmeti – Baltijas vēsture, ekonomika, mūzika, literatūra...**

– Jā, tieši tā. Bija daudz tādu priekšmetu, kurus visdrīzāk nebūtu apguvis, ja tur nestudētu. Visticamāk, nekad nebūtu apguvis Baltijas literatūru, Baltijas tautu mūziku vai socioloģiju. Bet tajā pašā laikā tās ir tēmas, kas mani interesēja toreiz un interesē arī tagad. Arī tagad labprāt palasu un uzzinu kaut ko jaunu, bet tur bija iespēja tam visam pieiet akadēmiski, kompetentu pasniedzēju vadībā.

– **Bijāt seši studenti un katru dienu kopā. Kādas attiecības veidojās starp kursa biedriem?**

– Mums bija normālas attiecības. Tikāmies katru darbdienas vakaru no pulksten sešiem līdz pusdesmitiem, bet daļa studentu personīgu apstākļu dēļ nebeidza mācības kopā ar pārējiem. Es faktiski biju vienīgais, kurš sāka un beidza studijas atbilstoši tam, kā tika plānots. Bija vēl viena kolēģe, kura arī bija ļoti tuvu maģistra darba uzrakstīšanai un aizstāvēšanai, tomēr viņa to atlika par semestri.

– **Vai zināt, ko tagad dara bijušie kursa biedri?**

– Ar vienu otru esmu sazinājies. Uz Ziemassvētkiem un Jauno gadu apmaināmies ar īsziņām.

– **Seši cilvēki. Tas nozīmēja individuālu pieeju?**

– Tieši tā. Ir iespēja piekļūt pasniedzējam, jo tas atbilst privātvēstules nosacījumiem. Tas pats attiecas arī uz mana maģistra darba vadītāju. Maģistra darbs bija saistīts ar manu darbu un ģeopolitiku – Baltijas jūras reģiona enerģētikas politikas ģeopolitiskie aspekti. Mums bija ļoti normāls kontakts, un nevienā brīdī nebija problēmu saskaņot tikšanās laikus. Piemēram, tagad no sievas dzirdu, ka viņai katru nedēļu ir problēmas tikt pie darba vadītājas. Mums tā nebija.

Ar maģistra darba vadītāju turpinām tikties dažādos pasākumos un diskutējam par jautājumiem, kur mūsu interešu loki saskan. Manu maģistra darbu vadīja profesore Žaneta Ozoliņa. Viņa kopā ar kolēģiem nesen, pirms kāda gada, rakstīja grāmatu par Eiropas Savienības stratēģiju Baltijas jūras reģionam, un 10. prioritāte ir veltīta enerģētikai. Kad tikāmies, runājām arī par šo jautājumu.

– **Zinu, ka lekcijās piedalījās arī Erasmus studenti. Ko mācījāties cits no cita?**

– Kaut kāda pieredzes apmaiņa noteikti bija, kaut vai viedokļu izteikšana semināros. Atsevišķos priekšmetos Erasmus studenti nāca ar savu pieredzi un zināšanām. Atceros, bija viens puisis no Čehijas, kuram bija stingrs viedoklis par socioloģijas jautājumiem. Bija arī puisis no ASV, kuram bija atšķirīgs viedoklis par Baltijas vēstures jautājumiem.

– **Vai maģistrantūras laikā studējāt arī kādā no partneruniversitātēm – Somijā, Igaunijā vai Lietuvā?**

– Nē, diemžēl man nebija tādas iespējas. Nevis tāpēc, ka programma to nepiedāvātu, bet darba un ģimenes dēļ.

– **Paralēli studijām strādājāt. Kā apvienojāt studijas un darbu?**

– Šajā programmā ļoti vienkārši, jo ministrijā darbs beidzas piecos, pēc tam ceļš līdz fakultātei bija iemīts.

– **Kas visspilgtāk palicis atmiņā no studiju laika?**

– Neatceros precīzu nosaukumu, bet bija tāds priekšmets, kas veltīts vēsturei, taču pasniedzējs to apskatīja no interesanta skatpunkta – pavērsa citādāk un drusciņ plašākā kontekstā. Līdzīgi kā žurnālā «Ilustrētā Pasaules Vēsture», kur ir rakstu sērija «Kas būtu noticis, ja būtu noticis». Šis pasniedzējs uz vēsturi skatījās tieši tādā veidā. Tas bija interesanti. Netipiska pieeja.

– **Jums izlaidums bija vienam pašam?**

– Man nebija svinīga izlaiduma klasiskā izpratnē. Diplomu man pasniedza Humanitāro zinātņu fakultātes pedagoģiskās padomes sēdē, kur piedalās visi profesori. Man toreiz jautāja, vai es gribu izlaidumu kopā ar citiem fakultātes studentiem vai arī tā, ka man diplomu pasniedz sēdē. Ņemot vērā, ka man ar citiem fakultātes studentiem tajā laikā nebija sakara, teicu, ka pietiks, ja vienu pēcpusdienu aiziešu uz Visvalža ielu.

– **Tas noteikti bija citādāks izlaidums, nekā plānojat?**

– Man liekas, ka maģistrantūrā izlaiduma process zaudē savu šarmu, jo tur lielākā daļa cilvēku strādā un satiekas tikai vakaros. Lielākoties ir tā, ka ir divi draugi, bet pārējos kursā nepazīst, līdz ar to nav vēlmes pavadīt pēdējo dienu kopā.

– **Intervijā žurnālam 2008. gadā, kad tikko bijāt beidzis Baltijas jūras reģiona maģistra studiju programmu, apgalvojāt, ka studijās iegūtās zināšanas noteikti būs nozīmīgas ne tikai turpinot profesionālo karjeru, bet arī saskarsmē ar kaimiņiem.**

– Jebkurā gadījumā Baltijas jūras reģiona konteksts ir dzīvs visā, kas attiecas uz enerģētiku, un enerģētika ir tā joma, kas mani visvairāk interesē. Šobrīd ir politiska vienošanās par Baltijas enerģijas tirgus starpsavienojuma plānu, un tas aptver visas tās valstis, kuras apskatījām studiju laikā – ne tikai trīs Baltijas valstis, bet visas valstis, kas atrodas ap Baltijas jūru. No tāda viedokļa iegūtās zināšanas par to, kas notiek citās valstīs, ir ļoti derīgas.

– **Kā sākat strādāt ministrijā?**

– Tā, kā students parasti nonāk līdz darbam. Es Ekonomikas ministrijā sāku strādāt 2001. gadā, kad mācījos Juridiskajā fakultātē bakalauraos. Praksē negāju, vienkārši iesniedzu CV un sāku strādāt kā pārvaldes vecākais referents. Pēc tam kļuva par ierēdni, par nodaļas vadītāju un tad par departamenta direktora vietnieku.

– **Vai sekojat līdzī Baltijas jūras studiju programmas aktualitātēm arī patlaban?**

– Vairs neturpinu sekot līdzī. Tad, kad Universitātē rīkos bijušo programmas dalībnieku balli, noteikti aiziešu.

The first graduate in the Baltic Sea Region Studies – Dins Merirands

Since 2005 the UL Faculty of Humanities offers possibility to obtain a Master's degree in Baltic Sea Region Studies. The programme prepares qualified analytics who specialize in the Baltic Sea Region, its political, economic, social and cultural processes. Dins Merirands, the current Director of the Energy Department of the Ministry of Economics was the first to complete this programme 5 years ago. The rest of his study mates did not finish the studies within the set time-frame. In the interview, Dins tells us about the article on an Internet website that encouraged him to find out more about the new study programme. He also shared his memories from the study time and explained how the knowledge acquired through studies can be applied in daily work.

Latvijas Universitātes pasniedzējs Juris Leitāns. Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Metālapstrādes darbnīcas muižkungs

Juris Leitāns

(dzimis 1955. gadā Rīgā)

Kopš 1995 – Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes Darbmācības katedras lektors.

Kopš 1989 – Latvijas Mākslinieku savienības biedrs.

1981–1993 radošās apvienības «Daiļrade» etalonu mākslinieks.

1974. gadā absolvējis Rīgas Lietišķās mākslas vidusskolas Metālmākslas nodaļu;

1979. gadā absolvējis LMA Tekstilmākslas nodaļu;

2003. gadā ieguvis mākslas maģistra grādu.

Kopš 1975. gada piedalās izstādēs Latvijā, Francijā un ASV. Viņa darbi atrodas Dekoratīvās mākslas un dizaina muzeja kolekcijā, kā arī privātkolekcijās Latvijā, Lietuvā, Igaunijā, Krievijā, Gruzijā, Francijā, Vācijā, Polijā, Zviedrijā, ASV, Kanādā un Izraēlā.

Juris Leitāns

Ieva LEJASMEIJERE

Gaisotne Anniņmuižā ir darbīga un rosinoša. Izrādās, Universitātē var nokļūt arī pa sētas pusi, nemaz neejot lielajās centrālajās ēkās. No Rīgas–Jūrmalas veloceļa jānogriežas vecā liepu alejā, kur aizaugušas pļavas galā stāv muiža ar visu muižkungu – Latvijas Universitātes pasniedzēju Juri Leitānu.

Saruna rit viegli, ik pa brīdīm raisās skeptiskas pārdomas, bet studenti ar saviem jautājumiem, kā arī ekskursija pa muižas pagrabu, kur tagad atrodas viena no metālapstrādes darbnīcām, pārliecina, ka te viss notiek pa īstam – nevis virtuāli un garlaikoti, bet praktiski un iedvesmojoši. Tāpat pēdējo gadu diplomdarbi – milzīgie metāla kukaiņi un ziedi, kas vēl šur tur redzami LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes gaitenēs, – liecina par nopietnām studijām un intensīvu darbu. Pašlaik top jaunākais studentu kopdarbs – ziedojumu ratiņi misijas «Pakāpieni» akcijai.

Metālmākslas pazinējiem Juris Leitāns vispirms saistās ar neordinārām alumīnija rotām, kurās iestrādāti cēlmetāli un dārgakmeņi. Mākslinieks strādā Latvijas Universitātē kopš 1995. gada, kad *lietišķo* kursabiedrs Aivars Riekstiņš viņu aicinājis nākt pensionētā pasniedzēja Ģiļa vietā. Sākumā tas esot bijis lēmums tikai uz laiku, kamēr atradīsies jauna darbnīca.

– Darbņicu atradāt šeit?

– Nē, darbņica tika uztaisīta, patiesībā trīs darbņicas. Viena no tām gan ir pamesta, un darbi atkal notiek muižā. Mēs no muižas vienreiz izvācāmies, ar studentu palīdzību vecajā ēdnīcā uzbūvējam metālapstrādes darbņicu, bet studentu skaits samazinājās, un vispār mainījās situācija. Telpas vajadzēja studijai «Vāpe», kas pārcēlās no Raiņa bulvāra priems kādiem četriem pieciem gadiem. Sapratu, ka būs vienkāršāk mūsu darbņicu pārcelt atpakaļ uz muižu, nekā skraidīt pa divām darbņīcām. Bet šeit jau vēl nekas nav pabeigts, šķiet, tāpat kā Rīga, arī darbņica nekad nebūs gatava, vienmēr kaut kā trūkst, bet tas ir normāli.

Pašlaik esam vienā no metālapstrādes darbņīcām. Kad es atnācu, šeit atradās kokapstrādes noliktava. Tad radās doma, ka arī meitenes mācīsies metālu. Sākām gatavot, kā es smejos, darbmācītības Rembo: viņi var visu – puīši māk drukāt audumus, apgleznot zīdu, šūt, taisīt ēst, un meitenes savukārt druscīņ māk metālu, druscīņ koku. Tāda bija iecere. Bet, kad tai šaurībā uz nodarbību atnāca 32 meitenes, es sapratu, ka te vairs nav vietas. Pierunāju kociņiekus pārvākties uz pagrabu, un ar puikām telpu pārtaisījām – kaut kur vēl ir bildes «kā mēs laužām logu uz Eiropu», jo tas iznāk uz rietumiem.

Te ir daudz darāmā. Gribu pierunāt vienu no bijušajiem audzēkņiem nākt par kokapstrādes pasniedzēju, lai atjaunotu izdegušo darbņicu. Studentiem patīk jauni pasniedzēji, ar viņiem veidojas labāks kontakts.

– Tāpat kā ar jums, kad deviņdesmitajos jūs aicināja nākt par pasniedzēju?

– Jā, tam ir ļoti liela nozīme, ja pasniedzējs ir zinošs un vēl samērā jauns. Viņam ir daudz vairāk enerģijas. Es vairs īsti neredzu perspektīvu plūsties, turklāt būtu neērti prasīt papildu līdzekļus, jo studentu skaits pa šiem gadiem ir stipri samazinājies.

– Vai jums ir kāda versija, kāpēc?

– Esmu pārliecināts, ka sabiedrība pati nosaka, kāda būs izglītības nozare. Ne jau izglītības ministrs viens pats to var sakārtot. Labi, ka tagad ir Ķīlis pie teikšanas, viņam ir vismaz kaut kāda vīzija atšķirībā no iepriekšējiem. Man ļoti patika viņa gājiens ar mācību gada pagarināšanu, es uzreiz sapratu, ka zem tā slēpjas mācību saturs reformas. Mācību saturs ir liela problēma, kam sen neviens nav ķēries klāt. Tas ir briesmīgi, kādā līmenī jaunieši tagad beidz vidusskolu, viņi nepazīst elementārus mērinstrumentus, kas jebkuram topošam mājturības skolotājam būtu jāzina. Ir daudz studentu, kas bīd mēru ierauga pirmo reizi mūžā. Redzējuši varbūt ir, bet lietot neprot. Kad es mācījos pamatskolā, mērinstrumentus apguvām līdz ar metrisko sistēmu. Nevaru spriest analītiski, jo neesmu izglītības saturu padziļināti pētījis, bet es redzu, kā studenti mainās gadu no gada.

Tomēr studenti ir forši. Īpaši svēīgi, ka pasniedzējs pats ir spiests visu laiku augt līdzī. Kad studenti nāk ar savām idejām, tad jāieslēdz tāds ātrums, lai tiktu līdzī viņu domāšanas gaitai un virzienam, bet tai pašā laikā pietuvinātu viņus īstajam tehnoloģiskajam risinājumam. Tādas situācijas man vislabāk patīk, nevis mēģinājumi atdarināt paraugus no žurnāliem vai interneta.

– Vai varat izstāstīt kādu piemēru?

– Studentam ir jādabū tā metāla sajūta vai koka sajūta, vai jebkura cita materiāla sajūta. Bet sajūst var, tikai zināmu laiku ar šo materiālu strādājot. Es jau smejos, ka varu iemācīt divas lietas – kā nosmērēt rokas ar metālu un kā nomazgāt. Tas izklausās briesmīgi, bet, ja puikas un meitenes te patstāvīgi nestrādātu brīvā laikā, tikai formālajās kontaktstundās, nekāda rezultāta nebūtu. Darbam ārpus noteiktā stundu skaita savukārt nav mācību meistara. Tas, ka es te atrodos gandrīz visu laiku un varu studentiem palīdzēt, ir mans profesionālais idiotisms, kā jau māksliniekam.

Metāla ziedu izstāde Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātē. Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Metāla kukaiņu izstādes atklāšana Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātē. Vidū – pasniedzējs Juris Leitāns
Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

– Vai bez padoma jāievēro arī drošības noteikumi, strādājot ar visām šīm iekārtām?

– Pēc drošības noteikumiem, ja ir divi un vairāk studenti, viņi var strādāt patstāvīgi. Bet nav atrisināts jautājums, kā saņemt atslēgas un tamlīdzīgi, jo šīs gluži nav atvērtās darbnīcas. Patiesībā mācību meistaram tik un tā būtu jābūt klāt, lai palīdzētu atrast piemērotus tehnoloģiskos risinājumus, students tos var nezināt. Viņš var vēlēties darboties, bet nezināt, kā tieši ko paveikt. Nu, bet mācību meistarū jau sen vairs nav. Mums ir Eiropas direktīvas, bet trūkst vēlmes paaugstināties par gala produktu.

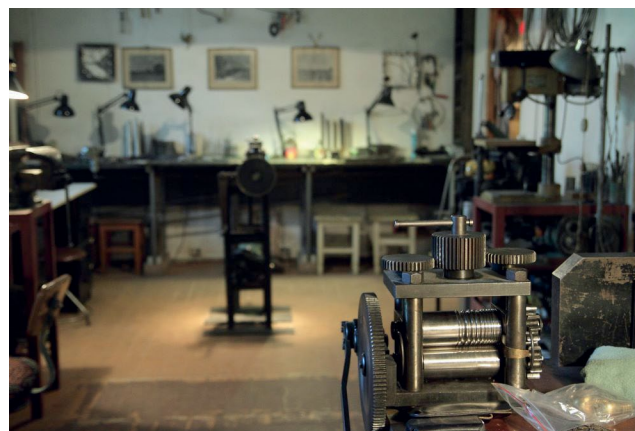
– Kā no kontaktstundu skaita un mācību meistarū trūkuma cieš gala produkts?

– Absolvents aiziet uz skolu un sāk strādāt par mājturības un tehnoloģiju skolotāju. Standartos gan ir ierakstīti visi apgūstamie materiāli un tehnoloģijas, bet students jau tos nav apguvis. Labi, viņš ir redzējis, varbūt mazliet pamēģinājis, bet ne jau tādā līmenī, lai otram kaut ko ierādītu vai iemācītu. Šeit katra darbība prasa konkrētu laiku – vai tas būtu metāls, koks vai tekstils. Tie visi ir darbietilpīgi procesi, ātri te nekas nenotiek. Savulaik profesore Špone esot jautājusi, kā jūs gribētu – lai matemātiku māca matemātiķis, kas mazliet ir apguvis pedagoģiju, vai pedagogs, kas mazliet apguvis matemātiku? Es noteikti teiktu, labāk matemātiķis, kas drusciņ kaut ko zina no pedagoģijas.

Ir būtiski saprast, ka ir studiju virzieni ar savu specifiku. Nu kā var rasties ķīmiķis vai fiziķis, kurš nevar veikt eksperimentus, vai ģeogrāfs, kurš nekur nav bijis. Metālapstrādi un juveliermākslu nevar apgūt tikai pēc grāmatām. Ir jau autodidakti, bet tiem bieži vien jābūt hipertalanīgiem un milzīgi atvērtiem

visādiem eksperimentiem. Bet tik un tā viņš kādā brīdī meklēs meistarū, jo noteikti atdursies pret tādu tehnoloģisku šķērslī, ko var pārvarēt tikai ar pieredzi.

Piemēram, mani pagājušogad viens jaunais pāris pierunāja izgatavot laulību gredzenus pēc ārkārtīgi komplicētas tehnoloģijas. Apmēram 11 dažādu materiālu kārtas, trīs krāsu zelti – baltais, sarkanais un dzeltenais, un vēl sudrabs. Tad to visu vērpi, kausē... Es šai iecerei ilgi pretojos, jo zinu, ka man nav piemērotu apstākļu, lai to paveiktu. Tomēr kārtējo reizi pierādīju sev, ka varu arī šo atrisināt, zinot pamatlietas par metālu difūziju – tas ir princips, ka spiediena ietekmē metāli it kā saaug kopā. Vajadzīgs spiediens, temperatūra un vēl arī vide, proti, inertā gāze, kuras man nav... Bet gredzeni būs.

Metālapstrādes darbnīcā, kur viss notiek pa istam
Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Patiesībā jau tikai tāpēc, ka profesionāli nodarbojos ar juveliermākslu, varu vispār atļauties tādu līderību kā strādāt par pasniedzēju. Nedrīkstētu būt tā, ka skolā strādā cilvēki, kas nevar atrast darbu citur. Vajadzētu būt tā, kā bija pirmās brīvvalsts laikā, kad, kā mans tēvs stāstīja, aiz mācītāja un pagastveča skolotājs bija nākamais cienījamākais cilvēks!

– Pastāstiet par savu ģimeni!

– Man ir divas meitas un sieva, visu mūžu viena un tā pati. Un man ir arī divi mazdēli! Vecākajam mazdēlam ir desmit gadu, liels zīkeris, spēlē klavieres un tāpat kā viņa mamma nodarbojas ar kalnu slēpošanu. Tur vairs neko nevaru viņam padarīt, viņš trenējas no piecu gadu vecuma un mani vienkārši pārspēj ar slēpošanas tehniku – to esmu apguvis tikai pašmācībā. Arī pie sievas tiku slēpojot. 3. kursā studentu brīvlaikā ar draugiem aizbraucām uz Gaiziņu, bet kaut kā palikām bez naktsmitnes. Tā nu sēžam kalna pakājē, viss ēdamais sasalis žiguļa bagāžniekā. Te kalna galā parādās trīs meitenes ar slēpēm, viena no viņām nobrauc lejā un prasa, vai nav ko uzpīpēt. Izrādījās, ka esam jau redzējušies. Meitenes dzīvoja Fizikas institūta atpūtas mājā, un viņām nebija, kas kurina krāsnis. Tā mēs kurinājām, kurinājām, kamēr es zīmēšanā semestrī dabūju divnieku.

Lietišķajos pabeidzu metālistus, bet Mākslas akadēmijā studēju *tekstilniekos*, jo man patika glezniecība, bet sapratu, ka nevarēšu izkonkurēt iestājekāmeņos tos, kas nāk no *rozentālskolas*, un arī tekstils ir darbs ar krāsu.

Kalnu slēpošana ir fantastiska lieta, un padomju laikā tā bija viena no iespējamām atrast kādu sakarīgu alternatīvu. Toreiz paši taisījām pacēlājus, paši plāvējam kalnus, paši kopām, rīkojām talkas. Tas bija īpašs dzīvesveids. Ne tikai ziemā, arī vasarās rīkojām talkas, gādājām aprīkojumu. Pacēlāja uzlikšana rudenī un noņemšana pavasarī bija īpaši rituāli. Tāpēc Vestienā nopirkām māju, jo tas ir tuvu pie Gaiziņa.

Tētis man bija atslēdznieks, mamma – pārdevēja. Nevienam nekāda sakara ar mākslu nebija. Man bērnībā patika zīmēt, arī tētim, un viņš mani didīja, kā jāzīmē. Man arī skolā trāpijās labs zīmēšanas skolotājs Edgars Vinters, populāro ainavu gleznotājs. Mācījies 15. astoņgadīgajā skolā, tagad tā ir kristīgā vidusskola. Man bija fantastisks mājturības skolotājs Zīgurds Mežulis, ja nemaldos. Tāds vīrs, kurš, manuprāt, pat īsti par skolotāju nebija mācījies, es nezinu, cik liela bija mājturības klase skolas pagrabā, bet viņš prata ieinteresēt. Vēl tagad lietoju šo āmurīti, ko taisīju pamatskolas laikā. Mēs netaisījām nekādus milzīgus āmurus (ap to laiku, kad atnācu te strādāt, nezin kāpēc skolās bija tāda slimība likt bērniem vilēt āmuru galvas). Skolotājs mācēja motivēt, bet to sapratu tikai vēlāk. Viņš teica – bumbu spēlējāt? Spēlējam. Pa logiem trāpāt? Trāpām. Nu, un ar ko līstītes naglosim klāt?

Latvijas Universitātes pasniedzējs Juris Leitāns
Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Juris Avotiņš, tehniskās grafikas un mājturības skolotājs Āgenskalna Valsts ģimnāzijā un Rīgas Doma kora skolā

Pabeidzu Universitāti 2003. gadā, pēc tam studēju maģistrantūrā, bet Juris Leitāns vadīja manu bakalaura darbu par metālapstrādes pasniegšanu skolās un etnogrāfisko rotu atdarināšanu. Leitāns kā jau māksliniecisks cilvēks ir ļoti daudzšķautņains un daudzpusīgs. Viņam vienmēr varēja palūgt padomu ne tikai par metālapstrādi. Muiža vispār mums bija tāds kā studentu klubs, tāda sava pasaule. Lielā mērā tas tā bija, tieši pateicoties Leitānam. Jā, viņš palicis atmiņā galvenokārt ar tādu kā dzīves skolu, bet viņš ir arī intelektuāls cilvēks.

Man liekas, Leitāns ietekmēja to, ka skolu programmās metālapstrāde no īri tehniskas un inženieriskas lietas kļuva māksliniecisķāka, ar ievirzi uz juveliermākslu un rotu dizainu. To, ko Leitāns deva man un maniem studiju biedriem, tagad netieši nododam tālāk skolniekiem. Tā ka viņa darbs ir auglīgs.

Protams, visi pasniedzēji propagandēja, ka jāstrādā skolās, bet Leitāna teiktajam par skolotāja darba prestižu un nozīmību varēja tiešām ticēt. Viņa viedokli ieklausījāties īpaši. Vienu brīdi gandrīz vai puskurss strādāja skolās, tagad gan vairs tikai divi, bet arī tas ir daudz.

Anda Kazaka, mājturības un tehnoloģiju, arī vizuālās mākslas skolotāja Rīgas Centra humanitārajā vidusskolā

Atnācu strādāt uz skolu vēl studiju laikā, toreiz pie lielajiem, tagad jau otro gadu mācu sākumskolā, un tas ir pamatīgs izaicinājums – 30 acu pāri skatās un grib kaut ko no tevis, nedrīkst būt garlaicīgi ne mirkli.

Universitātē beidzu tā saukto zēnu darbmācību, jo meiteņu priekšmetus jau tāpat zināju. Pie Leitāna bija metālapstrāde un arī ļoti labi zīmēšanas un kompozīcijas kursi. Viņš vienmēr mudināja darbam pieiet radoši, lai beigās pašam ir prieks. Bija arī smagākas lietas, un man tieši lielie darbi vislabāk patika – metināšana vai trubu zāģēšana.

Diemžēl skolā, īpaši ar mazajiem, neko daudz no metāla netaisām, ja nu vienīgi no stieplītēm kaut ko uzvijam, tomēr, ja vajag, zinu daudz ko bērniem izstāstīt. Vienīgi nometnēs izmantoju vairāk no Leitāna metālmācības.

Leitāns bija unikāls pasniedzējs – vienmēr uz vietas, vienmēr bija zināms, ka pie viņa var aiziet, vienmēr var saņemt atbildi par jebko – gan par studiju procesu, gan par metālmācību. Viņš arī pameta idejas, ja kaut kas nepadevās citās mācībās. Viņš bija tāds ideju ģenerators un droši vien ir joprojām.

Juris Leitāns: lord of the metal processing manor

The atmosphere at Anniņmuiža manor is lively and invigorating. It turns out you can access the University from the yard side without entering any of the 'big houses'. You have to turn off the cycling road Riga–Jurmala to the old lime alley. At the end of the meadow is located the manor with its lord – professor of the University of Latvia, Juris Leitāns. The students convince that it is all for real here – not virtual and boring but practical and inspiring. The diploma projects of the last years – gigantic insects and flowers made of metal, that can still be viewed in the corridors of the UL Faculty of Pedagogy, Psychology and Art – testify to their authors' profound knowledge of the material and its properties. The metal art expert Juris Leitāns first associates in our mind with extraordinary aluminium jewellery ornamented with precious metals and gem stones. The artist has been working at the University of Latvia since 1995.

Visurgājējs Edīte

Andra ČUDARE

Lidz cilvēki runā, ka viņa ir sieviete ar iekšām. Kolorīta personība, kas var atspārdīt ar vārdiem. Tāda ir Edīte Simanoviča, Latvijas Universitātes (LU) kultūras, mākslas un izglītības jaunrades biedrības «Juventus» direktore. Viņas kabinetā pie sienas ir kora «Juventus» dāvināta kolāža, kurā Edītes fotogrāfija ielīmēta precīzi vidū. Skapjos – kora konkursos iegūtās balvas, skan Latvijas Radio 2, uz radioaparāta – viņas melnbaltās kaķenes bilde.

Rudenī apritēs 42 gadi, kopš Edīte Simanoviča strādā LU. Viņa atbild par 19 radošajiem kolektīviem – koriem un tautas deju ansambļiem. Tie, kas viņu pazīst, apgalvo, ka Edīti nevar raksturot, tā vienkārši ir Edīte. Viņa var jebkuram pateikt, ko domā, vai tas būtu sargs vai rektors.

«Edīte var visu, jebkurā laikā un ar jebkuriem cilvēkiem, viņa var izdarīt neiespējamās lietas,» stāsta Līva Immermane, kas ar Edīti iepazinusi pirms trīs gadiem, dziedot korī «Juventus».

Līva uzskata, ka Edīte biedrību «Juventus» iznesusi uz pleciem, jo gājusi pie augsta līmeņa vadības, lai tiktu pie naudas. Edīte vienmēr atrod finansējumu, lai kāds kolektīvs varētu aizbraukt uz starptautisku konkursu, atjaunot tērpus vai sarīkot koncertu.

Pati Edīte stāsta, ka ar naudu ir grūti, kā piemēru minot kora «Dziesmuvara» diriģenti, kas vairākus gadus strādājusi bez atalgojuma. «Man bieži sāp sirds, ka jāiet un jālūdzas,» viņa atzīst, taču rektors iespēju robežās nekad nav atteicis sniegt papildu finansējumu.

LU rektors Mārcis Auziņš pazīst Edīti kopš studiju gadiem, kad viņa vadījusi Studentu klubu, un viņa jau toreiz bijusi visu pasākumu dzinējspēks. «Bez Edītes Universitāti būtu grūti iedomāties, viņa darbu dara absolūti patriotiski, visu savu laiku veltot Universitātes kultūrai, darot to ar nesavtību un tīrāko sirdsapziņu,» stāsta M. Auziņš.

«Viņa ir absolūti neatvairāma, viņai nevar atteikt,» saka M. Auziņš, uzsverot, ka Edīte kaut ko lūdz tad, kad tiešām vajag. Iespējams, vienīgais gadījums, kad M. Auziņš Edītei atteicis, bijis viņa studiju gados, kad Edītei iepatikusies viņa adītā berete un viņa vēlējusies, lai M. Auziņš viņai to uzdāvina. Tā kā viņam pašam berete ļoti patikusi, viņš atteicis.

Edīte gan neatceras pašreizējo rektoru viņa studiju gados, lai gan viņš darbojies Studentu teātrī. Viņa domā, ka rektors vienmēr palīdz arī tādēļ, ka pats bijis pašdarbnieks un saprot, kāda pašdarbniekiem ir iztikšana.

Edīte dzimusi un augusi Tērvetē, «kā Sprīdītis tur mācījos,» viņa saka. Edītes tēvs bijis liels dziedātājs, spēlējis akordeonu. Atmiņā iespiedusies dzimšanas dienu svinēšana, jo Edīte ir

Dziedot Bulduru sovhoza tehnikuma estrādes ansambli BST 1973. gadā. Foto no Edītes Simanovičas privātā arhīva

dzimusi 7. maijā, bet tēvs 9. maijā, tāpēc mamma likusi abiem svinēt svētkus kopā – 8. maijā. «Bija liels kliņģeris un mazs kliņģerītis. Sēdējām pie galda, un, kad aizgāja neķītrākas dziesmas, bērniem tusiņš bija beidzies un vajadzēja iet uz citu istabu,» atceras Edīte. «Arī tagad, sanākot kopā, vienmēr ir

dziedāšana, un kaimiņi saka – radio šodien nav jāieslēdz, jo dziedās,» smejas Edīte. «Kad sākam dziedāt, tad tas aiziet līdz rīta gaiļiem.»

Kāda ir ģimenes mīļākā dziesma? Edīte pēkšņi iedziedas: «Svētdien's rītā itin agri stāvus lēcu Tērvetē». Tā esot riktīgā tērvetnieku dziesma.

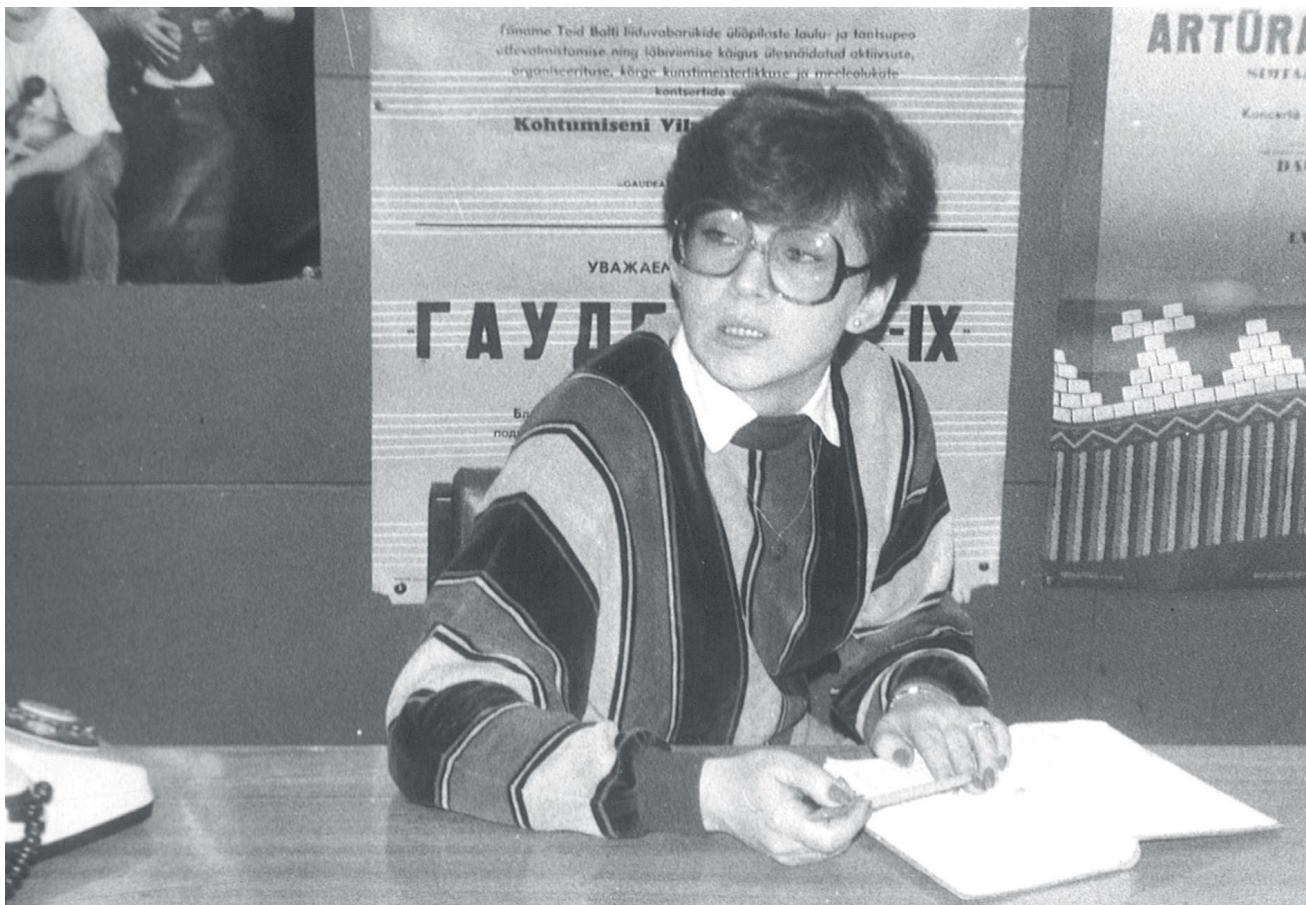
Dziedāšanu turpinājusi Bulduru sovhoza tehnikuma estrādes ansamblī, kurā darbojies arī mūziķis Kaspars Dimīters. Gribējusi dziedāt LU korī «Juventus», bet diriģents Daumants Gailis palūdzis aiziet, jo Edīte paralēli dziedājusi Latvijas Radio ansamblī un kavējusi «Juventus» mēģinājumus.

Tajā laikā maestro Raimonds Pauls vadījis Rīgas estrādes orķestri, un vajadzējis braukt mēnesi garā koncertturnejā uz toreizējo Ļeņingradu, bet meitene, kas dziedāja pirmo altu, gatavojās precēties un nevarēja braukt. R. Pauls atnācis uz radio ansambli un izvēlējies Edīti. Šo mēnesi Edīte atceras ar smaidu, jo dzīvojusi kopā ar Noru Bumbieri, lustīgi laiki bijuši. Katru dienu bijis strikts R. Paula noteikts režīms – brokastis, mēģinājumi, koncerts, tikai pēc tam brīvsolis. Pēc mēneša braucot mājās, svinējuši Margaritas Vilcānes dzimšanas dienu un sākuši dziedāt neķītras dziesmas. Tad gan R. Pauls ienācis un teicis: «Edīt, tu esi skandāliste,» viņa smejas, piebilstot, ka neesot vis skandāliste.

Edīte ir strādājusi gan Auces kultūras namā, gan Lēdmanes skolā. Reiz draudzene no Vēstures un filozofijas fakultātes teikusi, ka Universitātes Studentu kluba vadītāja iet prom. Tā Edīte aizgājusi no darba Medicīnas darbinieku namā, bet Studentu kluba vadītāja pēkšņi pārdomājusi, un Edīte bijusi strupceļā. Divus gadus nostrādājusi kadru daļā kā sekretāre un mašīnrakstītāja, viņa kļuva par Studentu kluba vadītāju, un kopš tā brīža Edītes pārziņā ir visa mākslinieciskā pašdarbība.

Maestro Daumanta Gaiļa 60 gadu jubilejā 1987. gadā. Foto no Edītes Simanovičas privātā arhīva

Savā darba kabinetā Latvijas Valsts universitātē 1989. gadā. Foto no Edītes Simanovičas privātā arhīva

LU ir 19 radošie kolektīvi, Edīte pazīst lielāko daļu cilvēku, kas tajos darbojas. Piemēram, tautas deju kolektīvā «Dancis», kur vidējā paaudze dejojot tā, ka jaunie netiek līdzī, viņa pazīst visus. «Eju pa ielu, mani sveicina ik pēc desmit soljiem, un es pēc sejas zīnu – jā, viņš dziedāja tajā korī, dejoja tajā kolektīvā, bet visiem vārdus nevaru atcerēties, jo viņu ir tik daudz,» stāsta Edīte.

Visvairāk Edīte runā par kori «Juventus», visbiežāk ārzemju skatēs pavadījusi tieši šo kori. Pabūts Kanādā, Amerikā, Japānā, Maķedonijā, Kanāriju salās, Eiropa izbraukāta krustu šķērsu.

Īpaši aizrautīgi viņa stāsta par kolektīvu tradīcijām. Korī «Juventus» ir kora kāzas, kas tiek piedzīvotas vienīgi ārzemju braucienos – no kora izvēlas pāri un saprecina, parasti visi esot saģērbušies tā, ka jākrīt gar zemi aiz smiekliem.

No kreisās: Egīls Vētra, Edīte Simanoviča, Gundars Āboliņš un darba kolēģe Ilze Pilsētneiece 1997. gadā. Foto no Edītes Simanovičas privātā arhīva

Arī pati Edīte bijusi līgava kora kāzās. Vizītē Itālijā piemeklēts puisis, vārdā Laimonis, «teicu – neko drausmīgāku jau jūs nevarējāt atrast,» smejas Edīte. Vietējie itāļi arī iesaistījušies kāzās, viņiem īpaši patikusi līgavas zagšana. Puiši Edīti aizstiepuši uz kādu alu, kur viņa salusi nost.

Universitātei Edīte jūtas parādā par daudz ko. Trīs mēnešus pēc meitas piedzimšanas Edīte atgriezies darbā, un viņas prombūtnes laikā neviens pat nebija domājis, ka viņas vietu varētu ieņemt kāds cits. Tajā laikā viņai apkārt bijusi interesanta kompānija, Inta Brikše toreiz bijusi Universitātes avīzes galvenā redaktore un dažreiz naktīs pieskatījusi Edītes meitu komunālajā dzīvoklī.

Edīte ik pa laikam piemin kādu sabiedrībā pazīstamu personu, sauc vārdus un uzvārdus. Liekas, viņa pazīst visus. Pati gan attrauc, ka tikai lielu daļu. «Padomju gados Universitātes Lielajā aulā uzstājās «Sīpoli», «Credo», «Pērkons» un «Līvi», cilvēki aulu riņķī gāza un durvis ārā cēla. Tie bija īstie bohēmas laiki,» Edīte atceras.

Par labiem paziņām viņa sauc arī Latvijas Nacionālās operas direktoru Andreju Žagaru un bijušo ģenerālprokuroru Jāni Maižīti. Kad medijos parādījies informācija par A. Žagara nedienām ar operu, viņš bijis sajūsmā, ka Edīte pirmā viņam nosūtījusi īsziņu ar tekstu: nezāles neiznīkst. Šo pašu teicienu viņa attiecina arī uz sevi, sakot, ka negrib pensijā sēdēt mājās.

Pēc LU 90 gadu jubilejas operas namā Edīte e-pastā saņēmusi Universitātei veltītu dzejoli no Jāņa Petera. Dzejolis labs, vajadzējis vien atrast kādu, kas uzraksta mūziku. Citā pasākumā Edīte satikusi Raimondu Paulu, iedevusi dzejoli un lūgusi, lai uzraksta vienkāršu, neakadēmisku dziesmu, ko koristi kaut pie

Edītes Simanovičas 60 gadu jubileja Latvijas Universitātē 2005. gadā. Foto no Edītes Simanovičas privātā arhīva

galda var dziedāt. Pēc divām nedēļām zvans: «Edīt, nāc uz radio, nu, es te kaut ko uzrakstīju.» R. Pauls par darbu ne santīma neesot paņēmis, un Edīte nodzied pirmo pantiņu: «Tur, kur tava Alma mater,/ tur spīd gudrās Pūces acs,/ tur, kur Universitāte,/ tur tu esi arī pats.»

Līva Immermane uzskata, ka Edīti raksturo izcils sarkasms, ar kuru viņa iznesusi cauri katru koristu, izdarot to tik smieklīgi, ka neviens nespēj uz viņu apvainoties.

«Edīte ir solārija zaķis, kā jauna meitene ar rotām visām malās,» iesaucas Līva, kas nespēj viņu iedomāties bālu. Edīte ģērbjas kā jauna meitene – džinsi ar pazeminātu jostas vietu, kedas, ap kaklu neskaitāmas sudraba ķēdītes. «Viss mūžs ar jauniem cilvēkiem, eju laikam lādzi,» saka Edīte.

LU Studentu padomes izpilddirektore Ilona Kuka Edīti pazīst jau piecpadsmit gadus, sakot, ka bez Edītes nebūtu tā, kā ir tagad. «Tā ir viņas sirdslieta, viņa ir patriotiska LU. Viņai ir iedvesma, un ir saprotams, kam viņa to naudu grib.»

Tie, kas viņu pazīst, negrib iedomāties, kā būtu bez Edītes. Kori un deju kolektīvi ir visa Edītes dzīve, mūža ieguldījums un sirdslieta.

Edīte tikai nosmaida: «Ir daudz brīžu, par kuriem varam priecāties.»

Nothing is impossible to Edite

Edite Simanovica is the Director of the UL Culture, Art and Educational Creation Association. She has worked at the University for 42 years and she leads 19 creative collectives – choirs and folk dance groups. Edite, a keen choir singer herself, loves her job dearly, and due to her enthusiasm the UL creative work continues to flourish.

Edīte Simanoviča (vidū) LU Studentu teātra 65 gadu jubilejas vakarā. Foto: Sarmīte Livdāne, LU Muzejs

Aktuāli notikumi Latvijas Universitātē

10.02.

Spriest par Ukrainas vietu Eiropā un tās attiecībām ar Latviju

LU Mazajā aula notika Ukrainas premjerministra Mikolas Azarova (*Mykola Azarov*) publiskā lekcija «Ukraina – Latvija: 20 gadi diplomātiskajām attiecībām un Ukrainas integrācijai Eiropā». Tajā Ukrainas pārstāvis puda viedokli par Ukrainas attīstību pēdējos gados, par ekonomikas pilnveidi un valsts atbalstu uzņēmējdarbības veicināšanai, kā arī pozitīvi raksturoja Ukrainas un Latvijas starpvalstu attiecības.

24.02.

LU paraksta līgumu ar Hunanas Universitāti Ķīnā

Publicitātes foto

LU rektors profesors Mārcis Auziņš un LU Konfūcija institūta direktors Pēteris Pildegovičs apmeklēja Hunanas Universitāti Ķīnā, kur tikās ar tās prezidentu *Liu Xiangrong*. Tikšanās laikā tika parakstīts sadarbības līgums starp abām augstskolām.

08.03.

Mārcis Auziņš kļūst par Eiropas Zinātņu un mākslu akadēmijas īsteno locekli

Publicitātes foto

LU rektors profesors Mārcis Auziņš Eiropas Zinātņu un mākslu akadēmijas svinīgajā plenārsēdē Zolburgā, Austrijā, saņēmis akadēmijas īsteno locekļa sertifikātu.

12.03.

Veidos Sociālās atmiņas pētniecības centru

Parakstīts Latvijas Universitātes un Latvijas Republikas Kultūras ministrijas nodomu protokols par Sociālās atmiņas pētniecības centra izveidi. Dokumentu parakstīja kultūras ministre Zāneta Jaunzeme-Grende un LU rektors Mārcis Auziņš. Sociālās atmiņas pētniecības centra izveides iniciatore ir LU Sociālo zinātņu fakultātes profesore Vita Zelče, kura Latvijā jau desmit gadus attīstījusi sociālās atmiņas pētniecības virzienu, piesaistot tam daudzus jaunus zinātniekus.

22.03.

Diskutē par demogrāfijas jautājumiem

Noticis pasākums «Zinātnes kafējnīca», kas bija veltīts demogrāfijas jautājumiem, tā dalībnieki diskutēja par tēmu «Cik mēs esam? Kādi mēs esam un būsime?».

LU Ekonomikas un vadības fakultātes profesors Juris Krūmiņš stāstīja, cik ilgi dzīvojam, par aktīvā mūža pagarināšanas faktoriem un sekām. LU Ekonomikas un vadības fakultātes profesors Pēteris Zvidriņš raksturoja paudžu nomaiņas gaitu un prognozēja darbaspēka attīstību nākotnē. Centrālās statistikas pārvaldes pārstāvis Pēteris Veģis dalījās pieredzē par tautas skaitīšanas procesus. Starptautiskās Migrācijas organizācijas biroja vadītājs demogrāfs Ilmārs Mežs skaidroja zemās dzimstības izraisītās sekas. LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes profesore Zaiga Krišjāne stāstīja par ģeogrāfiskās mobilitātes problēmām.

24.03.

Juristi – labāko desmitniekā pasaulē

Publicitātes foto

No 21. līdz 24. martam Lielbritānijas pilsētā Oksfordā piekto reizi risinājās starptautiskās tiesas procesa izspēju sacensības mediju tiesībās *Monroe E. Price Media Law Moot Court Competition*, kur Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes studenti Krišjānis Bušs, Indra Zusāne, Agita Sprūde un Domenico Davila (*Domenico Ricardo Grazioso Davila*) izcīnīja augsto devīto vietu.

27.03.

Svētku torte par godu Erasmus 25. gadadienu

Publicitātes foto

Eiropā populārākā studentu apmaiņas programma *Erasmus* šogad atzīmē savu 25. gadadienu. Aizsākot nozīmīgās jubilejas svinības Latvijā, Valsts izglītības attīstības aģentūra pa visu Latviju izsūtīja 45 īpašas svētku tortes. Torte atceļojusi arī uz LU Ārlietu departamentu, kas koordinē *Erasmus* programmu LU.

29.03.

LU viesojas sociologs Ulrihs Beks

LU Lielajā aula notika pasaulslavenā sociologa un riska pētnieka profesora Dr. Ulriha Beka (*Ulrich Beck*) vieslekcija «Eiropa – likteņa pabērns». Profesors Ulrihs Beks ir viens no ievērojamākajiem

sociologiem un riska pētniekiem pasaulē.

03.04.

LU viesojas Horvātijas prezidents Ivo Josipovičs

Latvijas Universitātē viesojās Horvātijas prezidents Ivo Josipovičs (*Ivo Josipovič*). Vizītes laikā viņš uzstājās ar lekciju «Horvātija Eiropas Savienībā un reģionā – vienas monētas divas puses». Lekcija notika Valsts prezidenta lekciju cikla «Pasaules līderu lasījumi» ietvaros.

05.04.

Apvieno spēkus cīņā par akadēmisko godīgumu

Latvijas Universitātes rektors Mārcis Auziņš, Daugavpils Universitātes rektors Arvīds Barševskis, Vidzemes Augstskolas rektore Vija Daukšte, Ekonomikas un kultūras augstskolas rektora vietas izpildītāja Gunta Veismane, Rīgas Starptautiskās ekonomikas un biznesa administrācijas augstskolas prorektors Ilmārs Kreituss, Latvijas Lauksaimniecības universitātes mācību prorektors Arnis Mugurēvičs un Liepājas Universitātes rektors Jānis Rimšāns parakstīja nodomu protokolu par sadarbību vienota plāgiātu izskaušanas tīkla veidošanā.

20.04.

Jaunā bioloģe gūst panākumus Ķīnā

Publicitātes foto

no 2012. gada marta līdz maijam

LU Bioloģijas fakultātes doktorante Anete Keiša (attēlā otrā no kreisās puses) ieguvusi balvu par vienu no labākajiem jauno zinātnieku mutiskajiem referātiem 11. starptautiskajā miežu ģenētikas simpozijā, kas 15.–20. aprīlī notika Handžou pilsētā Ķīnā.

25.04.

Piešķirts «Eirobakalaura» nosaukums

Publicitātes foto

LU Ķīmijas fakultātes Dabaszinātņu bakalaura studiju programmai ķīmijā tika piešķirts «Eirobakalaura» (*Euro-bachelor*) nosaukums. «Ķīmijas Eirobakalaura» sertifikātu Eiropas Ķīmijas tematiskā tīkla (ECTN – *European Chemistry Thematic Network*) asociācijas sanāksmē Milānā šī gada 25. aprīlī saņēma LU Ķīmijas fakultātes dekāne asociētā profesore Anda Prikšāne.

05.05.

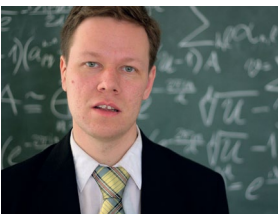
Radio NABA jauns raidījums par teātri «Remarka»

Sākot ar sestdienu, 5. maiju, Latvijas Universitātes radio NABA ēterā katru otro nedēļu skanēs jaunizveidotais raidījums par teātra procesiem un skatuves dzīvi Latvijā – «Remarka». Raidījumu vadīs Lauma Brežģe un Kitiņa Balcare.

15.05.

Piešķirta profesora Eižena Āriņa balva datorikā

Svinīgā ceremonijā Latvijas Zinātņu akadēmijā tika pasniegta profesora Eižena Āriņa balva datorikā. Šogad par nozīmīgu teorētisko ieguldījumu datorzinātnes attīstībā balva piešķirta diviem kandidātiem, viens no tiem ir Latvijas Universitātes profesors, izcilais kvantu skaitļošanas pētnieks Andris Ambainis.

16.05.

LU pētnieki izdod grāmatu – sensāciju

LU Mazajā aula notika pret-runīgi vērtētas personības – Veras Kacenas – dokumentālā romāna «Kājāmgājējs karā» atvēršanas svētki. Romānu papildina izsmeljoši LU profesores Vitas Zelčes un vēstures zinātnes doktora Kaspars Zeļa komentāri. «Kājāmgājējs karā» ir otrā grāmata apgāda «Mansards» izdotajā sērijā «Nospiedumi».

16.05.

Saņem stipendiju «Sievietēm zinātnē»

FOTO: Māris Kundziņš

Latvijas Zinātņu akadēmijā trim jaunajām pētniecēm tika pasniegtas «L'Oréal» Latvijas stipendijas «Sievietēm zinātnē» ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un LZA atbalstu. Stipendija piešķirta arī inženierzinātņu maģistrei Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta asistentei Ilzei Smelterei, lai izstrādātu jaunu, videi un cilvēkam draudzīgu piezoelektrisko keramiku, kas varētu kaut daļēji aizstāt kondensatoros, enerģijas pārveidotājos, sensoros, atmiņas elementos, ultraskaņas ierīcēs un citur līdz šim plaši izmantotos piezomateriālus, kuri satur toksisko svīnu.

18.05.

«Nepilngadīgā Anna» uzvar konkursā «Hadrons 2012»

18. maijā mūzikas klubā «NABAKLAB» ar grupas «Nepilngadīgā Anna» uzvaru noslēdzās LU jauno mūzikas grupu konkursa «Hadrons 2012» fināls. Konkurss organizēts sadarbībā ar OKarti, un fināla koncertā uzstājās žūrijas izvirzītās sešas labākās mūziķu apvienības.

18.05.

Latvijas programmētāju komanda iegūst dalību 18. vietu 112 pasaules labāko komandu konkurencē

Foto: Jeļena Poļakova

Latviju pārstāvošā Latvijas Universitātes komanda Pasaules studentu komandu programmēšanas sacensību (ACM ICPC) finālā, kas no 14. līdz 18. maijam norisinājās Varšavas Universitātē, Polijā, ieguvusi dalību 18. vietu, piecu stundu laikā atrisinot 5 sacensību uzdevumus. Pasaules studentu komandu programmēšanas sacensības norisinājās jau 36. reizi, Latvija finālā tika pārstāvēta pirmo reizi.

22.05.

LU Muzeju nakts izsniedz 3472 diplomus

Ikgadējās starptautiskās akcijas Muzeju nakts laikā LU rīkotā pasākumu

programma «LU Māja» pulcēja vairāk nekā 4000 apmeklētāju. 3472 viesiem bija iespēja apsteigt laiku un izdarīt neiespējamo – iegūt LU diplomu vienā naktī.

30.05.

Gruzijas prezidents Mihails Saakašvili sniedza atklāto lekciju par Gruzijas iekšpolitiku un nākotnes vīziju

30.maijā Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātē viesojās Gruzijas prezidents Mihails Saakašvili. Šīs vizītes laikā viņš sniedza atklāto lekciju «No sabrukšanas valsts līdz eiropiskai demokrātijai: Gruzijas ceļš». Šī bija jau trešā M. Saakašvili vizīte Latvijā. Lekcija notika Valsts prezidenta lekciju cikla «Pasaules līderu lasījumi» ietvaros.

31.05.

Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā neparasti agri uzdziedējusī viktorijas ūdensroze

Foto: Ingūna Gudrupa

Latvijas Universitātes (LU) Botāniskā dārza tropu siltumnīcā neparasti agri – naktī uz 31. maiju – uzdziedējusī Paranas viktorija (*Victoria cruziana*). Parasti viktorijas zieds atplaukst naktī, bet nākamajā dienā ap pusdienas laiku tas aizveras, lai pievakarē, iestājoties krāsai, atvērtos otrreiz un nākamajā rītā nogrimtu ūdenī briedināt sēklas.

Studiju programmas

Bioloģijas fakultāte

Bakalaura studiju programma

- Bioloģija

Profesionālā bakalaura studiju programma

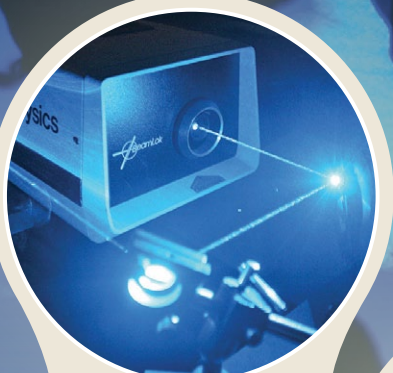
- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Maģistra studiju programmas

- Bioloģija
- Uzturzinātne

Doktora studiju programma

- Bioloģija

Fizikas un matemātikas fakultāte

Bakalaura studiju programmas

- Fizika
- Matemātika
- Optometrija

Profesionālā bakalaura studiju programma

- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Otrā līmeņa profesionālās studiju programmas

- Matemātikas statistiķis
- Vidusskolas matemātikas skolotājs

Maģistra studiju programmas

- Fizika
- Matemātika

Profesionālā maģistra studiju programma

- Optometrija

Doktora studiju programmas

- Fizika, astronomija un mehānika
- Matemātika

Datorikas fakultāte

Bakalaura studiju programma

- Datorzinātnes

Profesionālā bakalaura studiju programma

- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Pirmā līmeņa profesionālās studiju programma

- Programmēšana un datortiklu administrēšana

Maģistra studiju programma

- Datorzinātnes

Doktora studiju programma

- Datorzinātnes

Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte

Bakalaura studiju programmas

- Ģeogrāfija
- Ģeoloģija
- Vides zinātne

Profesionālā bakalaura studiju programma

- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Maģistra studiju programmas

- Ģeogrāfija
- Ģeoloģija
- Vides zinātne

Profesionālā maģistra studiju programma

- Telpiskās attīstības plānošana

Doktora studiju programmas

- Ģeogrāfija
- Ģeoloģija
- Vides zinātne

Medicīnas fakultāte

Bakalaura studiju programma

- Farmācija

Profesionālā bakalaura studiju programma

- Māšzinības

Otrā līmeņa profesionālās studiju programma

- Ārstniecība

Maģistra studiju programmas

- Farmācija
- Māšzinības

Doktora studiju programma

- Medicīna un farmācija

Ekonomikas un vadības fakultāte

Bakalaura studiju programmas

- Ekonomika
- Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija
- Vadības zinības

Profesionālā bakalaura studiju programmas

- Apdrošināšana un finanses
- E-biznesa un loģistikas vadības sistēmas

Maģistra studiju programmas

- Starptautiskās ekonomiskās attiecības
- Grāmatvedība, analīze un audits

Profesionālā maģistra studiju programmas

- Finanšu menedžments

Doktora studiju programmas

- Eiropas studijas
- Ekonomika
- Sabiedrības vadība
- Starptautiskās attiecības (ekonomika)

Profesionālā maģistra studiju programmas

- Finanšu ekonomika
- Grāmatvedība un audits
- Starptautiskais bizness
- Projektu vadīšana

Doktora studiju programmas

- Demogrāfija
- Ekonomika
- Vadībizinātne

Juridiskā fakultāte

Bakalaura studiju programma

- Tiesību zinātne

Maģistra studiju programma

- Tiesību zinātne

Profesionālā maģistra studiju programma

- Tiesību zinātne

Doktora studiju programma

- Juridiskā zinātne

* Studiju programma, kurā studijas notiek 5 fakultātēs: Datorikas, Bioloģijas, Fizikas un matemātikas, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu, Ķīmijas fakultātē.

** Programmas īstenošanā piedalās Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte, Bioloģijas fakultāte, Datorikas fakultāte, Ekonomikas un vadības fakultāte, Fizikas un matemātikas fakultāte, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, Humanitāro zinātņu fakultāte, Ķīmijas fakultāte, Teoloģijas fakultāte un Vestures un filozofijas fakultāte.

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE
ANNO 1919

Latvijas Universitātē

2012./2013.

Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte

Bakalaura studiju programmas

- Psiholoģija
- Profesionālā bakalaura studiju programmas
- Māksla
- Psiholoģija
- Skolotājs šādos virzienos:

- Angļu valodas
- Informātikas un programmēšanas
- Kulturoloģijas
- Latviešu valodas un literatūras
- Mājturības un tehnoloģiju, mājsaimniecības
- Pirmsskolas
- Sākumizglītības
- Speciālās izglītības skolotājs/skolotājs
- Logopēds
- Sporta
- Vācu valodas
- Vizualās mākslas

● Sociālais pedagogs

Pirmā līmeņa profesionālā studiju programma

- Pirmsskolas izglītības pedagogs
- Maģistra studiju programmas
- Dažādības pedagoģiskie risinājumi

- Izglītības zinātnes
- Pedagoģija

Profesionālā maģistra studiju programmas

- Izglītības vadība
- Psiholoģija

Otrā līmeņa profesionālās studiju programmas (ar iepriekšējo augstāko izglītību)

- Speciālās izglītības skolotājs
- Skolotājs** šādos virzienos:

- Dabaszinību
- Filozofijas
- Ģeogrāfijas un pamatzinātnes dabaszinību
- Ģeogrāfijas un dabaszinību
- Mājturības, mājsaimniecības un tehnoloģijas
- Pamatzinātnes angļu valodas
- Pamatzinātnes vācu valodas
- Pamatzinātnes (1.-4. klase)
- Reliģijas un ētikas
- Sociālo zinību
- Vēstures
- Vidējās izglītības angļu valodas
- Vidējās izglītības bioloģijas
- Vidējās izglītības bioloģijas un dabaszinību
- Vidējās izglītības ekonomikas
- Vidējās izglītības fizikas
- Vidējās izglītības fizikas un dabaszinību
- Vidējās izglītības franču valodas
- Vidējās izglītības informātikas un programmēšanas pamatu
- Vidējās izglītības itāliešu valodas
- Vidējās izglītības krievu valodas un literatūras / krievu valodas kā svešvalodas un latviešu valodas kā otrās valodas
- Vidējās izglītības ķīmijas un dabaszinību
- Vidējās izglītības latviešu valodas un literatūras
- Vidējās izglītības matemātikas
- Vidējās izglītības skandināvu valodas
- Vidējās izglītības vācu valodas
- Vizualās mākslas

Doktora studiju programmas

- Izglītības vadība
- Pedagoģija
- Psiholoģija

Humanitāro zinātņu fakultāte

Bakalaura studiju programmas

- Angļu filoloģija
- Āzijas studijas
- Baltu filoloģija
- Franču filoloģija
- Klasiskā filoloģija
- Krievu filoloģija
- Kultūras un sociālā antropoloģija
- Moderno valodu un biznesa studijas
- Somugru studijas
- Vācu filoloģija

Maģistra studiju programmas

- Angļu filoloģija
- Baltijas jūras reģiona studijas (angļu valodā)
- Baltu filoloģija
- Romāņu valodu un kultūru studijas
- Klasiskā filoloģija
- Krievu filoloģija
- Kultūras un sociālā antropoloģija
- Vācu filoloģija
- Orientālistika

Profesionālā maģistra studiju programma

- Rakstiskā tulkošana
- Doktora studiju programmas
- Filoloģija
- Valodniecība

Vēstures un filozofijas fakultāte

Bakalaura studiju programmas

- Filozofija
- Vēsture
- Maģistra studiju programmas
- Filozofija
- Vēsture

Doktora studiju programmas

- Filozofija
- Vēsture

Teoloģijas fakultāte

Bakalaura studiju programma

- Teoloģija un reliģiju zinātne

Maģistra studiju programma

- Teoloģija

Doktora studiju programma

- Teoloģija un reliģiju zinātne

Sociālo zinātņu fakultāte

Bakalaura studiju programmas

- Informācijas pārvaldība
- Komunikācijas zinātne
- Politikas zinātne
- Socioloģija

Maģistra studiju programmas

- Bibliotēkzinātne un informācija
- Komunikācijas zinātne
- Politikas zinātne
- Socioloģija

Profesionālā maģistra studiju programma

- Dokumentu un arhivu pārvaldība
- Otrā līmeņa profesionālā studiju programma (ar iepriekšējo augstāko izglītību)
- Sociālais darbs

Doktora studiju programmas

- Komunikācijas zinātne
- Politikas zinātne
- Socioloģija

Ķīmijas fakultāte

Bakalaura studiju programma

- Ķīmija
- Profesionālā bakalaura studiju programma
- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Maģistra studiju programma

- Ķīmija
- Profesionālā maģistra studiju programma

Doktora studiju programma

- Ķīmija

Informācija
Studentu serviss
Raina bulv. 19,
125. telpa
TEL. 67034444
LU@LU.LV
WWW.GRIBUSTUDET.LV

Vienotā pieteikšanās pamatstudijām elektroniski
www.latvija.lv/studijas

no 2. jūlija līdz 17. jūlijam

vai uz vietas 11 augstskolās
no 10. līdz 17. jūlijam

Pieteikšanās augstākā līmeņa studijām
no 2. līdz 13. jūlijam

Pieteikšanās doktorantūras studijām
no 20. līdz 24. augustam

Pieteikšanās rezidentūras studijām
no 25. līdz 29. jūnijam

GALVA

TEV

TIKAI

VIENA

CIENI TO, NĀC STUDĒT LATVIJAS UNIVERSITĀTĒ!

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

WWW.GRIBUSTUDET.LV

www.facebook.com/LatvijasUniversitate

www.twitter.com/universitate_lv

www.draugiem.lv/universitate

www.youtube.com/universitate_lv

ISSN 1691-8185

9 771691 818502 >